

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
Inserati: do 9 petič vrst 1 D, od 10—15 petič vrst 1 D 50 p, večji inserati petič vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, predikci vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti se pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej. Vprašanjem glede inscratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—	...
6 mesecev	...	60—	72—	108—	...
3 mesecev	...	30—	36—	54—	...
1 mesec	...	10—	12—	18—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi letni naročnini vedno 1000 po nakazilu.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Svobodnemu narodu!

Velika in sveta ura ti bije, o narod, ki si še včeraj jedva vedel, da si: v okrilje tvoje grude, v zaščito tvoje hvalečnosti, v objem vsevečnega tvojega češčenja se vrača pepel mučnikov, ki so s krvjo svojih moških src zapisali, da boš!

Ko je bila tvoja beseda zasramovana in tvoje ime psovka v ustih tvojih trinogov; ko je tisočletni jarem davil polet tvoje duše in ves tvoj časni razmah; ko so Habsburgi premišljeno snovali tvoje izbrisane s površja zemlje — v tistih kletih dne, o narod, je oznanjal šibki dijak Ivan Endlicher s svojimi tovariši evangelijskega vstajenja in poveljanja v solncu jugoslovenske svobode. Kakor v nobeni drugi, so gorele v njegovi nezlomljivi duši besede našega pesnika-preroka:

Največ sveta otrokom sliši Slave!
Tja bomo našli pot, kjer nje sinovi
si prosti voljo vero in pravice;
ak' pa naklonijo nam smet bogovi —
manj strašna noč je v črne zemlje krili,
kot so pod svetlim solncem sužnji dnovi!

Potrdil jih je z daritvijo svojega plemenitega življenja: obsojen kot veleizdajnik, je umrl v ječi, v Gradcu, sredi viharja svetovne vojne.

V besenju tega viharja, o narod, ko so bile tvoje oči izjokane od žalovanja za dragimi žrtvovanini zoper tebe, in tvoja usta suha od kletev nad krvoločtvom avstrijske tiranije; ko so gore iz tvojih lastnih robskih kosti zaslanjale prestol vekovnega sovraha in ni bilo zate ne kruha ne pravice več na tvojih lastnih tleh: — v tistih dneh groze in obupa je vstala zate peščica tvojih junških sinov. Polk »kranjskih Janezov« je v Judenburgu potepal zastavo nasilja in obrnil puške proti Avstriji; zaupaje hrabrosti svojih jeklenih src, je hotel korakati na čelu revolucije v deželo, kjer si ti, narod jugoslovenski, zdaj »prosto volji« v roki. Podlegel je premoči. Avstrijska tigrina se je nalokala tvoje najljubše postave. Pet silnih src se raztrgale madžarske krogle, pet silnih duš je vzletelo na morišču k zvezdam tvoja boljše bodočnosti. Poginili so zate, narod, in tvoje odrešenje je bilo njihov krvavo zapečateni testament. Z mučeniško svojo smrtjo so izpričali pred svetom in pred zgodovino tvojo voljo, da si vladaš sam; poslednja njihova misel je plamen nad teboj, ko si stopil iz teme suženjstva v beli jugoslovenski dan Svobode.

Dolgo so spali v mrzti taji zemlji, Tvoja hvalečnost, narod, jim je sedaj postala v rodni tleh. V soboto, dne 2. junija jih sprejme materinska gruda, nad katero bo vekomaj sijala čast njihovih imen.

Nikoli, narod, te ni ljubil nihče tako, kakor te je ljubil Ivan Endlicher; nikoli, pa naj ti hrani bodočnost še toliko zmag, ne bodo umirali tvoji sinovi slavnije od ustrelencev, ki se vračajo iz tujine. Kadar pokliče Domovina nas ali naše potomce, bomo izpolnjevali zgolj njen posvečeni ukaz; judenburški lev pa so pa zanj po zapovedi svoje lastne moške časti, poginili so brez ukaza, v borbi zoper vso poklonijo Avstrijo!

Pridi, narod, da se pokloniš kostem junakov in mučnikov, ki bodo večno tvoja svetinja in tvoje zemlje najdragocenejša last!

V Ljubljani, dne 30. maja 1923.

Odbor za prenos kosti Ivana Endlicherja.
Odbor za prenos kosti judenburških žrtv.

Mi napram Beogradu in državi.

Naša mlada država se zvija v silnih krčih in čimdalje bolj se porajajo pesimistični glasovi, ki prerokujejo katastrofo. Ali pa je situacija res že obupna? Položimo roko na srce in priznamo pred vsem odkrito, da bomo s krivi vsi trije bratje, če pride do katastrofe. Neposredna krivda bi zadel a seveda nas Slovence in Hrvate. Toda ali bi nas ne razbremenjevalo dejstvo, da smo dolga stoletja živeli v suženjstvu in se navzeli suženjskega duha, ki se ga niti inteligence še manj pa masa naroda ni mogla otresti preko nič, ker bi to bilo protizakonoma človeške narave. Res je, tudi brat Srb je bil zaslužen, pa se je vendar osvobodil. Toda prvič se to tu di ni zgodilo preko noči in drugič mu je dušmanin ugrabil samo zemljo, imetje, zaročil mu pa ni duše, kakor sta jo nam Nemec in Madžar in to je velik, bistven razloček. Vprašanje je, ako bi Srbi ne zadel a skoraj večja odgovornost za slučaj katastrofe, ker bi ji po pravici lahko očitali, da je svojo nalogo kot jugoslovenski Piemont dovršila samo na pol in ni zgrabila z jekleno roko bratov, da bi jih bila pravočasno otela grozečega propada, kamor so ga pah-nili brezvestni demagogi in zapeljivci. Srbi so užaljeni, da se osvobodjenim bratom toži po avstro - madžarskem biču; boli jih naša nevalečnost, češ, da smo jih ob prevratu obsipali s cvetjem, sedaj jih pa preklinjamo. Mnenja pa smo, da bi Srbi morali preko teh nerazveseljivih prjavov krepko zasledovati svoj končni cilj v zavesti, da masa slovenskega in hrvaškega naroda za enkrat pač drugače ne more ravnati. Zgodovina nam kaže, koliko let je trajalo,

predno so dospeli Izraelci v obljubljeno deželo in koliko gorja so morali pretrpeti v teh letih. Vemo, kako se jim je tožilo po polnih egiptovskih loncih in s kako brezprimerno energijo je moral Mojzes krotiti svoje suženjstva navajene rojake, da niso v obupu zopet zapravili težko pridobljene svobode. In ali ni isti narod, ki je klical Kristus: »hoozana« in mu s cvetjem posipal pot, nekoliko dni pozneje vpil: »križaj ga«? Masa vsakega naroda je dobra in poštena, dokler ni zapeljana. Gorje pa, če pride v roke brezvestnih demagogov! Takrat je dolžnost inteligence in ako je ta preslaba ali deloma celo sama otrovana po demagogih, dolžnost vrhovne državne uprave, da z brezobzirno roko stre v prah zapeljivce. Oziroma na parlamentarne običaje ne veljajo nič. Kje smo še od časov, ko bodo širše plasti našega in hrvaškega naroda prožete tiste državne zavesti, ki je lastna najprostejšemu srbskemu seljaku in kje so šele časi, ko bomo sposobni za tako liberalno vlado, kot jo imajo Angličani? Pomislimo, kako sovraštvo so gojili fanatični duhovniki — do Prusov še v prvih letih ujedinjene Nemčije! Toda deloma inteligenca bavarskega naroda, deloma Bismarckova železna pest sta kmalu napravila konec vsaj separatističnim stremljenjem in naravnala pravilno glave črnim hujšakcem. Nerazumno obupnejši je bil položaj mlade Italije začetkom leta 1866. Politične stranke so bile med seboj boj na življenje in smrt. Parlament ni mogel delovati. Ministrske krize so bile na dnevnem redu, finance so bile totalno zavožene. Jug in sever sta se bolj sovražila nego se dandanes sovražimo

pri nas. In vendar so se može na čelu take, na videz smrti zapisane Avstriji osmellili napovedati mogočino Avstriji vojno ter so osvobodili Benečijo tujega jarma!

Narodi, ki so prestali kako silovito revolucijo, katastrofo ali sploh bili nenadoma vrženi iz normalnega tira, potrebujejo nekaj časa politiko močne roke. Tembolj smo je pa potrebni Slovani, ki o nas že stari zgodovinarji pišejo, da smo tako svobodoljubni, da nobeden neče biti drugemu pokoren. Tega duha, ki vse zanika, ki poveljuje anarhijo, namesto pravega svobodoljublja, uničuje avtoriteto, je treba zatreti za vsako ceno in če treba tudi s silo. Dovelj smo že trpeli zlasti mi Jugoslovenci, da bi še nadalje zbog naše nediscipliniranosti bili v zasmešno celumu kulturnemu svetu. Z izdajalci, ki zapeljujejo danes že kar javno naše ljudstvo, je treba temeljito pomesti. Le nobene sentimentalnosti in nikake bojazni. Teh demagogov in politikastrov po poklicu je sam jezik in ni v njih niti trohice heroizma. Ako bi videli, da jim gre za nohte, bi postali ponižni kot cuciki in se izgubili po kotih. Smešna je sama misel, da bi hotela slovenski in hrvaški kmet igrati nevalečno vlogo prenapetih Ircev. Oba sta vesela, če ju svet pusti pri miru.

Iz izkušnje vemo, da so največji zabavljaci tisti, ki se jim najbolje godi, in ki bi imeli sami povoda dovelj, blagoslovljati državo, ker jim pušča svobodne roke. So vmes težki milijonarji, brezvestni oduhuji, navijači cen in valutni verižniki. Poglejte v Zagreb! Ko bi se država oskopolila in stopila tem reptiljam na rep, bi kmalu bilo konec bedi v Jugoslaviji. Notorično je, da danes trpe široke plasti naroda, vsem na čelu pa fiksni nameščenci največje pomikanje. Čemu je tega treba? Preskrbite ljudem existenco, obenem pa zahtevajte od njih, da bodo z dušo in telesom udani državi. Preko noči uprave res ne bomo spravili v red ali prvi korak k ozdravljenju javnih razmer je — temeljito zboljšanje gmočnih razmer državnih uradnikov in sploh uslužbencev. Ograničite vsem brez izjeme s službeno pragmatiko pravice in dolžnosti do države in bacite politiko iz vseh javnih uradov. Brezpogojno naj se odstranijo iz službe vsi nevalificiranci in pa oni, ki službo samo markirajo, fakično pa nič ne delajo. V tem oziru si moramo tudi specielno mi Slovenci izprati vest. Po prevratu se je ustanovilo vse polno novih uradov, natrpanih z osebami. Postopalo se je prav parti-zanski in jemali so se ljudje v službo brez ozira na fakično potrebo. Zlasti klerikalni režim je sprejel v javne urade vse polno svojih ljudi in je v tem oziru verno kopiral prakse proslulega bivšega deželnega odbora. Ne davno tega se je bil »Slovenec« razkoračil, češ, da Slovenija lahko plačuje vse svoje drž. uslužbence. Le počasi vozite gospoda! Res je, da gre precej naših dohodkov v Beograd. Ali to bi se zgodilo tudi za slučaj, da dobimo edino zveljavno avtonomijo, ker bi morali prispevati k stroškom upravljanja skupnih zadev. Notorično pa je, da z dohodki, ki nam ostanejo, komaj krijemo stroške javne uprave v Sloveniji. Gospodje pri delegacijah bi vedeli povedati, kako prazne so državne blagajne po prvem vsakega meseca. In vendar je davčni vijak pri nas tako navit, da bi se vzdržali hujšega pritiska. Že sedaj so listi polni pritožb na adresu davčne prireditelne službe. Kako si predstavljajo nergači, da bi bilo mogoče davke znižati, obenem pa plače javnih nameščenecv trikrat in še večkrat zvišati, da bi odgovarjali sedanjim draginjskim razmeram, je neumevno. Večina uslužbenecv je pri nas pramočito nastavljenca in jih torej ni mogoče odpustiti brez penzije ali vsaj izdatne odpravnine. Avtonomija bi nam naprtila novih, silovitih stroškov, o katerih se nam niti ne sanja in ki prav nobenega dvoma, da bi SLS kot večinska stranka ut dočet vzgled bivšega kranjskega

deželnega odbora, skušala spraviti za vsako ceno pod streho vse svoje ljudi. Demagogija, ki jo uganjajo klerikalci v uradniškem vprašanju, je na las podobna njihovemu stališču napram vojaštvu. Po eni strani očitajo državi, da premalo energično jemlje v zaščito naše zunanje zadeve, po drugi pa histerično protestirajo zoper vsak izdelek za najvažnejši instrument zunanje politike, t. j. zoper našo vojsko.

Nihče ne bo tajil, da imamo povoda več kot dovolj kritizirati našo javno upravo. Med kritiko in kritiko pa je velik razloček in vsi prav dobro čutimo, kdaj je kritika pri nas prekoračila dopustne meje in se prevrgla v protidržavno hujskanje.

Srbi so imeli pred ujedinjenjem primitivno upravo, ki je sigurno vsaj za silo odgovarjala potrebam majhne države, ker bi sicer slednja ne pokazala toliko ogromne življenjske sile kot jo je za balkanske in svetovne vojne. »Inter arma silent musae«, pravi latinski pregovor. Kako moremo torej zahtevati, da bi Srbija morala imeti vse tiste kulturne ustanove, kakor smo jih mi pridobili v teku dolgi let miru. Sicer pa roko na srce, bratje Slovenci. Prav glede javne uprave nimamo Srbom prav ničesar očitati, ker takz. uradne naše uprave, s katero se tkov zadi pobahamo, nismo ustvarili sami iz lastne sile, temveč s pomočjo in pod patronanco tujca. Koliko pa imamo mož, ki so v raniki Avstriji službovali na odgovor-

nih mestih? Mi Slovenci smo bili priznani dobri delavci, toda pod — tujim vodstvom. Na samostojnih mestih so često odrekli naši možje, ker so navadno hoteli biti bolj papeški od samega Rima ali pa naravnost uskočili v tuj tabor. Na kranjski deželni odbor se raje nikar ne sklicujemo, ker je bila uprava te avtonomne korporacije vse preje nego uzorna, in če bi vojna ne bila prišla vmes, bi jo moglo rešiti pred konkurzom le znatno zvišanje deželnih naklad.

Mi veliko preveč kričimo, zato pa tem manj pozitivno delamo.

Med nami je polno politikastrov, poklicanih in nepoklicanih, ki zabavljajo iz navade in bi prav tako zabavljali v Indiji Koromandiji. Sicer je pa ključ do sanacije naših političnih in gospodarskih razmer v Beogradu. Ako smo lojalno priznali Dunaj in Pešto kot naši centrali, pač ne bo za nas nobena sramota priznati bratski Beograd kot središče nove naše domovine. Če je našim klerikalcem in Radičevcem kaj za dobrobit ljudstva, naj gredo v Beograd in se tam lotijo pozitivnega dela. Prepričani smo, da je tudi med Srbi dovolj dobromiselnih mož, ki bi jim šli na roko. Ako pa ostanejo doma in se raje igrajo izza varnega zapečka velkopotezne politike, naj vedo, da jih bo narod prejel ali slej obsojil kot brezvestne zapeljivce in škodljivce. Nadejamo se, da bo država imela še dovolj moči in avtoritete ter bo poskrbela, da se to zgodi čim prej.

Pred otvoritvijo na rodne skupščine.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Danes se otvorila prva redna seja narodne skupščine. Dosedanjih izrednih sestankov skupščine je bilo sedem. Na današnji seji skupščine se bodo izvolili po slovniku stalni skupščinski odbori, za kar so se tekom včerašnjega dne pripravili vsi parlamentarni klubi. O tej zadevi je razpravljali tudi ministrski svet, ki je imel včeraj dopoldne sejo, na kateri je po praznikih razpravljalo o vseh vprašanih, ki so na dnevnem redu. Na seji se je sklepalo o zunanjih in notranjih razmerah. Ministrski svet se je zlasti bavil na podlagi poročila ministra za zunanje zadeve dr. Ninčiča s položajem na bližnjem vzhodu v zvezi s delom mirovne konference v Lausanni. Še predno je došla vest o srečno doseženem sporazumu med Grško in Turško v Lausanni, je prešla naša vlada iz Grške vest uradnega značaja, da se je izvršil na Marici resen spopad med grškim in turškim orožništvom, kar je povzročilo resno skrb, da bi se iz tega ne razvil resnejši dogodek. Sedaj je ta skrb minila, ko je dogodek ob Marici postal že brezpomemben vsled doseženega sporazuma v Lausanni. V ostalem bi naša vlada, ako bi ne prišlo do sporazuma, nadaljevala svojo miroljubno politiko. Vlada na svoji seji razpravljala o nadaljnjem delu v parlamentu ter se je s tem v zvezi govorilo tudi o vladni deklaraciji, ki bo podana ali danes na prvi seji skupščine ali pa na eni prihodnjih sej. Ta vladna deklaracija bo popolnoma poslovnega značaja. Označila bo vladne želje, da se naj sprejmejo nujni in potrebni zakoni, ki jih bo deklaracija navedla po vrsti, kakor jih bo vlada predložila v rešitev. V deklaraciji bodo navedeni vsi zakoni, o katerih je doslej že razpravljali ministrski svet. Med temi zakoni bo naveden tudi proračun z zakonom o davkih, ki bo veljal za vso državo. Deklaracija bo vsebovala za kmetijsko potrebne zakone, tako da bo precej obširna. Vlada bo delala na to ter bo v svoji deklaraciji proslila skupščino za najintenzivnejše delo, da bi se navedeni zakonski načrti čim prej rešili in sprejeli. Prva seja narodne skupščine se bo otvorila s kraljevo poslanico potom odgovornika vlade Nikole Pašiča. Včeraj popoldne je z ozirom na današnjo volitev stalnih skupščinskih odborov predsednik skupščine Ljuba Jovanović skušal doseči, da bi se volitve izvedle na enoten način. V ta namen je sklical na sejo načelnike parla-

mentarnih klubov. Jovanović je predlagal, da bi se odbori volili na podlagi proporca po moči vsake parlamentarne skupine, da bi bile volitve še danes izvršene. Konferenca pri Jovanoviću je bila samo formalnega značaja, ker je imela samo namen olajšati tehnično delo pri volitvi odborov. Konferenca ni uspela ter so imeli včeraj vsi parlamentarni klubi seje, na katerih se je razpravljalo o volitvah stalnih odborov skupščine. Vsi klubi so določili svoje kandidate v odbore z ozirom na svojo številčno moč. Z radikalnim klubom bodo skupno glasovali Nemci in člani džemijeta. Nemci bodo dobili za to enega člana v zakonodajnem odboru in namestnika v finančnem odboru. Zanimivo je, da muslimani in klerikalci ne bodo postavili skupne liste za volitev skupščinskih odborov, kar bi bilo v gotovi meri razumljivo in upravičljivo z ozirom na politične zveze, ki jih imajo med seboj. To je en dokaz več, da se muslimanski klub čim dalje bolj odteguje zvezi z Radičem in Korošcem. Po izjavi nekaterih članov muslimanskega kluba bodo muslimani započeli ne glede na Radka in Korošca svojo posebno akcijo. Muslimanski poslanski klub postaja nezadovoljen s postopanjem Radičja in dr. Korošca napram muslimanskemu klubu. Razen tega pa ga silijo njegovi posebni interesi, da prične delati na svojo roko. V zvezi z otvoritvijo skupščine s kraljevim ukazom po min. predsedniku Pašiču in v zvezi z vladno deklaracijo, ki se bo podala v skupščini, je bil včeraj predsednik skupščine Jovanović na dvoru pri kralju ter mu poročal o celokupnem političnem položaju in posebno o pripravah za sprejetje posamičnih zakonov, za kar se je kralj nenavadno mnogo zanimal.

SEJA MINISTRKEGA SVETA.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo tudi vprašanje srbskih profesorjev. To vprašanje bo definitivno rešeno danes, ko ima udruženje profesorjev svojo sejo. Ministrski svet je razpravljati tudi o prenosu vlade. Boj za ministrska mesta se vrši zlasti med starejšimi in mlajšimi radikalci. Govori se, da stopi na mesto Ljube Jovanovića dosedanji minister za socijalno politiko dr. Ninko Perić. Kakor se zatrjuje, se bo prenosna vlada izvršila v najkrajšem času.

Ne igrjamo se z ognjem.

V avstrijskih časih naše šolske čitanke niso smele imeti nobenih sestavkov, ki bi budili slovanstvo zavest. Pač pa smo v njih čitali povest o Svatopolkovih palicah. Ko je bil Svatopolk na smrtni postelji, sklical je svoje sinove ter jim velel, da naj prelozijo butaro palic. Zastonj so se trudili. Nato jim velel, naj razvežejo butaro in prelozijo posamezne palice, kar so z lahko tožarili. Tako tudi vas, če boste jedini, ne bode zmogel noben sovražnik, če boste pa razcepljeni, uničili bode drugega za drugim. To je bil poslednji nauk Svatopolkovim svojim sinovom.

Čudno, da Slovonom sovražna avstrijska vlada ni imela bojazni, da se nauk te povesti utisne v srce in obrodí sad — predobro je poznala ono staro prokletstvo Slovanov, neslogo in medsebojno sovražstvo, ki je bila vedno vzrok, da so bili podlaga tujčevi peti. In sedaj, ko smo se Jugosloveni osvobodili in ujediniili, ali se ne ponavlja ono staro prokletstvo znova. Ali ni največja potreba, da se spominjamo zopet in zopet na povedko o Svatopolkovih palicah — in ali naj ona rodi zopet tako malo sadu in bo tako brezpomembna, kot v avstrijskih časih?

Navedenost za naše veliko, skupno domovino, kako hitro si polegla! Kako prav je imel umrl kralj Peter, ki je nekoč primerjal Jugoslovene železni peči, ki nakrat zažari, a se tudi nakrat ohladi. Brezvestneži nam hočejo uničiti našo veliko Jugoslavijo, v radost našim sovražnikom, v neizmerno škodo nam samim. Ali ni prva in največja dolžnost vsakega pravega domoljuba, da prepreči to zločestvo? Z besedo, s pisavo, z dejanjem naj vsakdo vselej in povsod deluje za obstoj naše države, deluje neumorno, da ne bo prepozno.

Ne združena, ločitve zdaj so čast, odmeva iz nekaterih hrvatskih in slovenskih vrst, in o »amputacijah« razpravljajo Srbi. Vsak rodoljub pa mora sprevideti, da je naša življenjska potreba — velika in močna Jugoslavija. Slovenci smo izgubili tretjino naroda na Nemce in Italijane, oboji so obsodili v narodno smrt, in naloga naše države je, da jih reši o prvi priliki te usode. In zdaj naj se »osamosvojimo« mi, komaj da smo dosegli cilje narodne svobode in narodnih pravic. Vzdražiti bi se ne mogli in prišli bi tujcem v oblast. Isto tako bi niti Srbija ne mogla živeti niti hrvatska republika, ako izgubi slovenska in hrvatska ozemlja? Tudi niti bi ne bilo najboljšo postlano! Zato je že egoizem, ki sili vsa tri plemena k skupnosti.

Zato je edina pot, ki vodi do smotra, pot sporazuma. Nič ne dvomi, da se strogi centralizem ne da izvesti, da treba v marsičem ustreči željam po pametni decentralizaciji; nikdo ne tajl, da so potrebne marsikake korekture, tako v upravi, kot v zakonodaji. Vse to se da doseči v priateljskem sporazumu. Glavni princip nam mora biti blagor domovine in moč države, temu se morajo podvreči osebni in strankarski cilji; v ostalem pa naj nikdo ne pretirava, temveč proži bratsko roko v slovo. Boli me, če čujem očitke, da Slovenci in Hrvati plačujejo več davkov od Srbov. Ako je to res — ne vem — a pomisliti bi morali, da so naše dežele od vojne nepoškodovane, Srbija pa je bila povsem opustošena. Nikar torej neplemenitega očitania.

Delajmo za sporazum, za bratstvo — ne timo strasti, ne igrjamo se z ognjem — sicer nam upepeli naš dom!

KUPUJTE KARTE ZA KNJIŽEVNO TOMBOLO JUGOSLOVENSKE MATICE

Kornel Makuszyński:

Strašen dogodek.

(Dalje.)

Sedaj pa poglejmo Karczocha pri delu. Pod večer se razliva vonj beza in goste breze pokrivajo samotno vilo, s katere bulji bedasto v mrak razsvetljeno okno. Karczoch kroži krog vile, kot zamišljen, samotnen popotnik, ki je prišel poslušat slavčovo petje.

Nežno ga je objel tihi poletni večer. Karczoch je snel cilindar, postal in globoko vzdihnil. Tako je bilo, kot bi mu ne bilo mar ničesar drugega kot duhtenje beza in svežega zraka. Morda je ta čas študiral stihse za svojo novo pesem, ker je bil zelo zamišljen, maki nialno je pljunil na cilindar in ga začel makinalno gladiti z roko. Na ta način je postal cilindar svetlejši, kar je Karczoch izvanredno ljubil.

Postajala je vse večja tišina. Karczoch se je spazil previdno v senco in čakal. Vse tišje... Vile so se v daljavi začele razgovarjati s svojimi svetlimi očmi. Nato pa so se jim utrnile oči. Napolni je nastala tema. Samo v samotni

Novi zakon o uredbi vojske.

Ministrstvo vojne in mornarice je izdelalo načrt novega zakona o uredbi vojske, ki ga namerava v najkrajšem času predložiti narodni skupščini. Ker ta zakon zanima ne samo vojaške kroge, marveč tudi široko javnost, priobčujemo na tem mestu njegove bistvene določbe. Čl. 10. govori o obvezni službi, ki traja od dovršenega 21. leta do 50 leta starosti in se deli a) v operativni (aktivni) vojski od dovršenega 21. leta do dovršenega 44. leta in b) v rezervni (aktivni) vojski od dovršenega 44. leta do dovršenega 50 leta. Čl. 11. določa delovni rok vojnega ministrstva v času vojne, ko lahko vpolkide na vojaško službo tudi mladenčec od dovršenega 18 leta do dovršenega 20 leta. Prav tako lahko vojnno ministrstvo po potrebi odredi v službo vojne tudi vpolkide moških do 60 leta. Če so seveda sposobni za vojaško službo v ozadju. Število vojske v stalnem kadru in s obvezno vojaško službo, kakor tudi cunh, ki so v rezervi in se vpolkidejo samo v slučaju potrebe, se določa vsako leto v proračunu. Naslednje določbe govore o notranji delitvi vojske v posamezne enote, o generalštabnih stroki, ekonomski, tehnični, sanitetni, veterinarski, sodni, duhovniški in muzikalni stroki ter prihajajo na razdelitev države v vojaško - teritorialnem oziru. Država se deli na armadne oblasti, te na divizijske, divizijske na vojne okruge in slednji na vojna okrožja. Število teh voj. oblasti se bo določilo z naredbi o formaciji vojske. Čl. 43. obsega določbe o stalnem kadru.

Služba v stalnem kadru se začneja v letu, ko je novobranec dovršil 21 let in traja 18 mesecev in sicer za vse stroke in vrste armade. Čl. 48.: Nič ne more postati državni, samoupravni ali občinski uradnik, niti dijakon, duhovnik, menih ali sploh duhovna oseba, dalje ne more nihče začeti samostojnega poklica, za čigar opravljanje prosí dovoljenja državne ali samoupravne oblasti, ako ni odslužil v stalnem kadru obveznega roka. Izjema so samo oni, ki so stalno ali začasno osvobodeni od vojaške obveznosti. Čl. 50.: Rok službe v stalnem kadru se skrajša na 9 mesecev: 1.) onim, ki so dovršili ali dovrše do 27 leta umrlo, srednje šole ali kako drugo višjo ali srednjo enako strokovno šolo ali najmanj šest razredov gimnazije o.d.n.o.s. realke in sicer ako v teh 9 mesecih opravijo izpit za rezervnega častnika o.d.n.o.s. dovrše z uspehom šolo za rezervne častnike; 2.) v rodbinah, kjer se vpolkide prvorojenec pri živem očetu (stirca, dedu), in ki nima brata ali moškega člana, ki bi bil star 17 ali več let. Sledeča dva člana rodbine služita po vrsti polni rok. V rodbinah, kjer ima prvorojenec brata (ali moškega člana rodbine), ki je star 17 ali več let, služi prvorojenec in sledeči član rodbine polni rok. tretji član rodbine pa skrajšan rok na isti manjši rok se način. Ta dva člana rodbine, ki sta odslužila svojo dobo, dajeta sledečemu članu pravico do skrajšane službene dobe. Čeprav kdo od njih pozneje umre; 3.) neženjenim ali tistim, ki se preživljajo sami in ki so podedovali kako posestvo ali obrt, katero morajo sami obdelovati o.d.n.o.s. voditi; 4.) za one, ki sta jim v vojni 1912—1918 leta umrlo od ran o.d.n.o.s. drugih vojnih nezdod dva ali več rodbinskih članov, velja ta odredba do 1938 leta. Čl. 51. Od službe v stalnem kadru se osvobodijo: a) stalno nesposobni; b) začasno nesposobni, ako do 25 leta ne postanejo sposobni; c) edini ostrikniki nesposobnih družinskih članov, ki žive od poljedelstva ali ročnega dela in plačujejo izjemni osebni, 20 ali manj dinarjev neposrednega davka. Med nesposobne člana rodbine se prištevajo ženske sploh, od moških pa v starosti pod 17 in nad 60 let. V tem slučaju odločujejo komandanti divizijskih oblasti. Čl. 53. Služba v stalnem kadru se novobrancu lahko odgodi a) če je dotični redni dijak kake države, pooblaščen šole ali tem slične šole in prosí, da se mu vojaška služba odgodi v svrhu dovršenja študija. Odlaganje pa ne sme trajati nad 27 letno starost prosilca; b) ako je v družini še drug član, ki je že na vojaški službi ali pa jo mora nastopiti skupno s prosilcem.

Dalje slede določila o naboru. Za dezertirje in vse one, ki se hočejo umakniti vojaški službi, so odgovorni družinski očetje in mestna oblast. V slučaju če družinski oče ali dotična mestna oblast ali kdorkoli skriva vojaškega obvezanega ali mu na kak drug način pomaga izogibati se vojaške službe, odgovarja dotični kot soudeleženec za zločin po vojno-kazenskem zakonu. To so splošne določbe, ki se tičejo vseh državljanih v enaki meri. Naslednji odstavek novega zakona govore o čimih in avanziranih aktivnih častnikih, o civilnih uslužbenih v vojski, o vežbanju in manevrih, ki se jih

videležujejo rezervni častniki, o plači častnikov, podčastnikov in močiva, o dodatkih za oženele častnike in vojaške uradnike ter pokojninah. Pravico do pokojnine ima častnik, ki je služi 10 let ali pa je postal nesposoben za aktivno službo. Vojna leta se štejejo dvojno. Vsaki častnik, ki je star 60 let, ima pravico do polne pokojnine ne glede na službeno leto. Končno navaja zakon še prehodne določbe. Voj. ob-

veznost za službo v vojski in mornarici po novem zakonu se začne s 1. januarjem 1924 leta. Do tega dne da velja še prejšnji zakon o uredbi vojske. Za novobrance, ki so poklicani 1923 leta, veljajo odredbe dosedanjega zakona. Izvzemši dijake, za katere velja novi zakon. Vse pravice, ki so jih dobili posamezniki na podlagi prejšnjega zakona, ostanejo še nadalje v veljavi.

Telefonska in brzolajna poročila

ITALJANSKI PARLAMENT.

— Rim, 29. maja (Izv.) Podtanjnik Finzi je imel odgovoriti na interpelacijo posl. Cingolanti (pop.) glede metodistov, ki so nakupili obsežen prostor na Monte Martinu v Rimu. Cingolanti je zahteval intervencijo v varstvo verskih, moralnih in artističnih interesov glavnega mesta Italije in katoliškega sveta. Podtanjnik je rekel, da vlada vpoštevata interpelacijo, na more pa trenutno dati konkretnega odgovora iz višjih ozirov. Cingolanti se je zahvalil, na kar so se oglašali s pripombami razni poslanci, katerim je odgovarjal Cingolanti, navajajoč, da je v Laziju sedaj 4000 protestantov in metodistični Institut se je imel po določbi metodističnega škofa Henversja zgraditi v Rimu na vrhu Monte Martia, ki je 200 čevljev višje nego vrh katedrale sv. Petra. Metodisti pravijo, da so prišli, da civilizirajo Italijo in Evropo. Drugi posl. kriče, da je protestantizem 200 duševnih čevljev nad katolicizmom, ki pomeni negacijo res-

nice, ki otemnjuje človeške duše itd. — Domani (soc.) je govoril nato k proračunskemu provizorju, rekoč, da je bil finančni ekspozé v Milanu zelo površen zlasti kar se tiče proračunskih ostankov in ni res, da se položaj boljša, ker to zanika naraščajoča draginja. Poslanec iz Sicilije Lombardo Pellegrino, ki je bil povodom demonstracij »soldina« aretiran, je govoril ostro proti fašistom, izvajajoč, da prebivalstvo v Siciliji ne bo trpelo nad seboj vlade fašistovskih prokonzulov, ki hočejo odločevati v njegovih vitalnih problemih v korist svoje stranke z ustanovitvijo policijskega režima, ki temelji na nepostavnosti. Fašistovska stranka ne sme imeti monopola za svobodo, katero morajo uživati vse stranke. Socialisti živahno ploskajo. Velik krik in vik. Lazari (soc.) je predložil dnevni red proti sprejetju provizorja, ker je finančna politika nasprotna interesom delavskega razreda.

VLADNA DEKLARACIJA.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Včeraj dopoldne je bila seja vlade, na kateri se je razpravljalo o besedilu vladne deklaracije, ki sta ga izdelala Pašić in Luža Jovanović. V vladni deklaraciji so označeni kot najnujnejši nastopni zakoni: uradniški zakon, zakon o ustroju vojske, proračun, zakon o izenačenju davkov, zakon o invalidih, zakon o sodnikih, zakon o profesorih, zakon o ljudskoškolskem pouku in zakon o centralni upravi. Poleg teh zakonov bo vlada napovedala še celo vrsto zakonov, ki se bodo poleg prvih glavnih predložili skupščini. Od kmetijskih zakonov bo predloženo zakonski načrt o zavarovanju poslopji, ki ga je včeraj minister Trifunović razdelil ministrom. V vladni deklaraciji ni jasno naglašeno mesto o bodoči notranji politiki vlade in se iz tega more sklepati, da želi vlada izvajati vidovdansko ustavo, obenem pa nadaljevati pogajanja z revizionisti in federalisti.

KANDIDATI ZA SKUPŠČINSKE ODBORE.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Včeraj popoldne je imel demokratiški klub sejo, na kateri so bili določeni kandidati za današnje volitve skupščinskih odborov. Med drugimi so določeni za administrativni odbor: Pera Marković, St. Gjorgjević, Jovan Magovčević, Agatonović in Wilder, za finančni odbor: dr. Veljković, dr. Kumanudi, Miloša Savčić, dr. Šečerov, Sokić, Anastazijević in dr. Križman, v zakonodajni odbor: Luža Davidović, Svetozar Pribičević, dr. Marković, dr. Kumanudi, prof. Reiserer, dr. Križman, dr. Lukinić, dr. Šumerković, dr. Orisogono, S. Vukosavljević, Pera Marković. Za odbor za prošnje in pritožbe: Risto Jolić, Trajko Arsić, dr. Radosavljević in dr. Marković. Za imunitetni odbor: Kosta Timotijević, Dragotin Pečič, dr. Budisavljević, Slavko Božanac in Radosavljević. Demokratske računaje, da dobe v finančnem odboru 7, v zakonodajnem odboru 10, v administrativnem 6, v imunitetnem 5 in v odboru za prošnje in pritožbe 5 članov. Klerikalci so določili za kandidate v finančni odbor poslance Veseljaka in dr. Kulovca, v zakonodajni odbor pa poslance Sušnika, dr. Hošnjeca in dr. Kulovca. Ostale kandidate so določili danes pred skupščinsko sejo. Radikalci so istotako imenovali svoje kandidate in je za nosilca liste za zakonodajni odbor Gjuričić, v finančni odbor pa kandidirajo med drugimi Dobro Mitrović, Luža Stojanović, Dušana Grigina in dr. Momčilo Ivkovića. Za imunitetni odbor je nosilec liste Nastas Petrović, za administrativni Žika Tajić, za odbor za prošnje in pritožbe pa Tomo Orahovac. Nemški poslanci so odločili, da bodo glasovali za radikalce, ki jim odstopijo dve mesti v zakonodajnem odboru. Za radikalce bo glasovalo 130 poslancev in sicer 109 radikalcev, 13 članov džemijeta in 9 Nemcev.

PREOSNOVA VLADE.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) »Politika« poroča, da se pričakuje, da bo preosnova vlade v kratkem izvršena. Število kandidatov je izredno veliko, večje kot kdaj prej, ker želi imeti vsaka pokrajina svojega zastopnika v vladi. Posebno stališče zavzemajo bosenski radikalci, katerih mnenje se zlasti glede politike napram dr. Spahu razlikuje od ostalih poslancev. Mnogo verjetnosti je, da se bodo za večje število ministrov ustvarila mesta državnih podtajnikov, samo da bi se ugodilo željam posamičnih članov radikalnega kluba.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Kot kandidat za predstoječo preosnovno vlade se omenja bivši šef Pašićevega kabineta Velja Popović. Proti njegovi kandidaturi so zlasti nastopili oni, ki žele priti v radikalnem klubu do veljave, kakor na primer dr. Velizar Janković, dr. Ninčić in dr. Laza Marković in oni, ki se ne strinjajo z revizionističnim stališčem Nasta Petrovića, kakor na primer Vujičić, Niša Trifunović in Uzunović. Izid te notranje borbe radikalcev se še ne more določiti, ker je Pašić zelo naklonjen Velji Popoviću, ker želi, da bi prišel v vlado. Hud boj se vodi tudi proti kandidaturi dr. Voislava Janjića za ministra vere, za katerega se je doslej izmed ministrov zavezal samo dr. Laza Marković, med tem ko so nasprotniki postavili protikandidata dr. Desnića. Del radikalnih poslancev zahteva, naj se ministrstvo vere združi z ministrstvom prosvete in naj se za oddelek za vere pri ministrstvu prosvete imenuje državni podtajnik.

DRŽNA IZZIVANJA NA REKI.

— Sušak, 29. maja. (Izv.) Italijani na Reki hodijo izzivati na kraj sušakega mosta. Ko so prišli pred kratkim italijanski turisti na Reko, so jih peljali proti mostu, kjer so vzporedno demonstracije proti Jugoslaviji in so našo državo in Jugoslovene nesramno žalili. Jugoslovenske oblasti so vso stvar takoj sporočile beogradski vladi. Sedaj so bili na Reki invalidi in zopet so reški izlivači porabili vrtiliko za izzivanje proti Jugoslaviji in grdo srnotenje jugoslovenskega ljudstva. Peljali so hvalde na Delto in Baroš, ko pa so prišli do mosta, so se nesramno drli in kričali proti Sušaku. Italijanske obmejne straže poslušajo z nasmehom take srove nastope podivjane reške družali. S tako Reko, kakor je danes, ne bomo imeli Jugosloveni nikakih silkov.

ZAUPNICA POINCAREJU.

— Pariz, 29. maja. (Izv.) Tekom debate v francoskem parlamentu so bili votirani zahtevani krediti, med njimi tudi krediti za ruhrsko akcijo. Poincaréju je bila izražena zaupnica s 505 glasovi proti 67 glasovom. Glavni govornik je bil Tardieu, ki je takoj v početku izjavil, da bo glasoval za kredite.

NOVA VLADE NA POLJSKEM

— Varšava, 30. maja. (Izv.) V ponedeljek zvečer je bila sestavljena nova vlada, in sicer so prevzeli: ministrstvo predsedstva Witosz, zunanje ministrstvo Seyda, uk in bogočastje Glombinski, notranje ministrstvo Kiernik, industrijo in trgovino Kuharszki, justico Nowodvorski, železnice Karlinski, javna dela Opucanski, poljedelstvo Goszicki, finance dosedanj minister Grabski, zdravstvo dr. Bujalski, socialno politiko dosedanj minister Darowski, pošto in brzolaj Moszenski. Vprašanje portfelja vojnega ministra še ni rešeno.

ZAPRISEGA POLJSKE VLADE.

— Varšava, 29. maja. (Izv.) Danes popoldne ob 10. je sprejel predsednik republike člane nove vlade in jih zaprisegel. Vojni minister v Witoševem kabinetu je general Osinski, dosedanj vojni minister general Sikorski pa bo nastopil daljši dopust. V petek bo imel Witosz v sejni ekspozice, ki ga pričakujejo v veliko napetostjo.

STAVKARSKO GIBANJE V PORUHRJU.

— Essen, 29. maja. (Izv.) V Gelsenkirchnu in Bottropu je vodstvo stavke izdalo povelje, da se naj preneha stavkati. — Düsseldorf, 29. maja. (Wolff) Od Francozov aretirani zastopnik predsednika vlade, svetnik Lutterbeck je bil prepuščen v Sterngrate.

— Düsseldorf, 29. maja. (Izv.) Nasprotni vestem, ki jih je razširjalo nemško časopisje, da njihove čete niso nikjer posegle vmes, da bi vzpostavile red, niti v Bochumu in niti v Wanne, se zagotavlja, da je od nedelje položaj popolnoma miren. Popolnoma neresnično je, da je bilo včeraj v Bochumu 18 mrtvih in 80 ranjenih. Istotako je neresnična vest, da so Francozi dali orožje policiji na razpolago in da so opremili komuniste z orožjem.

— Bochum, 29. maja. (Izv.) Mesto je od nedelje brez plina. Od ponedeljka dalje tudi ne funkcionirajo vodovod.

— Essen, 29. maja. (Izv.) Včeraj je ponovno došlo do draginskih izredov. Pred trgovinami z živili so se zbrale velike množice občinstva. Trgovine so bile do opoldneva razprodane.

IZREDI V DRESDENU.

— Dresden, 29. maja. (Izv.) Po uradnem poročilu je včeraj došlo do spopadov med policijo in brezposelnimi, ki so demonstrirali. Dva policijska uradnika sta bila ranjena.

POLITIKA NOVE ANGLEŠKE VLADE.

— London, 30. maja. (Wolff.) Diplomatični poročevalec »Daily Telegraph« piše o zunanji politiki nove vlade in stališču Baldwin napram reparacijskemu problemu, da bo ostala v glavnih potezah dosedanja politika Bonar Lawa neizpremenjena. To domnevo potrjuje govor novega ministrskega predsednika, ki ga je imel včeraj na sestanku konservativne stranke. Kot Industrijska in trgovska država je Angleska neposredno zainteresirana na redu in zadovoljnosti v Evropi. Baldwin je včeraj naglašal potrebo skorajšnje, četudi ne takojšnje ureditve tega vprašanja, kar je v zvezi z Mac Kennovim pozivom vsakekar zelo značilno. Ta točka je zanimiva radi dejstva, da Mac Kennov nasvet v gotovih tehničnih vprašanjih soglašja z angleskim januarskim načrtom. S tem, da je naglašal potrebo preureditve reparacijskega problema, je Baldwin namignil, da je prišel čas, ko se Angleska more in hoče bolj aktivno vmešati v to vprašanje, kakor je to storila tekom zadnjih šestih mesecev. Ni pa še znano, dali bo angleska iniciativa usmerjena proti izpremembi njenega prvotnega načrta ali pa bo kritizirala nov francoski - belgijski načrt. Pogodba o medsebojnih garancijah, ki jo je sir Robert Cecil nedavno predložil razorožitveni komisiji Društva narodov, pa bo brzokone podlaga novega načrta, ki naj bi preprečil vsako nevarnost oboroževane konflikta v zapadni Evropi.

VELIKA NEVIHTA V PRAGI.

— Praga, 30. maja. (Izv.) V ponedeljek ponoči je divjala nad Prago strašna nevihta. Med bliski in gromom je lil neprenehoma dež. Na več mestih je udarila strela, ki je poškodovala tudi električno razsvetljavo tako, da je bil del mesta vsa noč v temi. Nevihta je popolnoma prekinila tudi telefonsko zvezo. V elektrarno na Strašnicah je udarila strela, ki je močno poškodovala transformatorje. Tudi električna centrala v Molešvicah je ponoči delovala le deloma.

zelo nemirna in vsak čas se je ozirala na vrata, ki vodijo v predsobo.

Karczoch je je ogledoval z zadovoljstvom.

»Bledica ti ne pristaja dobro,« je pomislil, »ali drugače — čarobnica.«

Začel je razgledovati polje svojega dela. Bil je v salonu ali nečem sličnem. Stopil h kaminu, kjer je stalo dvoje ženskih doprnskih kipov. Nalaho je potrkal s prstom.

»Med!« je šepnil, »prav dobro. Med! je vedno manj na svetu. Divni tudi niso napačni...«

Ogledoval se je po sobi z resnostjo strokovnjaka, kot bi ogledoval galerijo. Zapazil je, da je okno na vrt odprto, in to ga je navdalo z zadovoljstvom. Vzel je torej oba doprsna kipa s kamina in jih postavil k oknu. Nato je začel zbirati razne malenkosti. Z eno besedo, delal je kot kak muzejski ravnatelj.

»A kaj je to?« je šepnil osuplo.

Zaškripala so vrata in nekdo je vstopil.

Karczochi je pogledal previdno.

Žena je skočila in padla nekomo v pa-

ročje. (Kaj drugega more napraviti žena?) Karczoch je stal neodločno. Čakati? Je precej nevarno. Skriti se? Ne, kje... Torej je gledal. Žena je obsipala mladega gentlemena s poljubli.

»To ni njen mož,« pravi sam pri sebi večji poznavalec življenja, Jost Karczoch.

In Bog vedi, zakaj, vesel je postal. Kombiniral je zelo pametno tako:

»To gotovo ni njen mož; in ker ni njen mož, se boji bolj nego jaz, čeprav se jaz pravzaprav ne bojim. Ker mene spravijo lahko samo pod ključ, njega pa lahko naklestijo... Je m'e'u fiche, je končal francosko — omenili smo že, da je bil tudi na Francoskem.«

Toda naenkrat je postal položaj malo neprijeten, ker sta lepa gospa in lepi gospod pokazala očiten namen, da stopita v sobo Karczochovih operacij.

»Moja varuha prihajata sem... Sto vragov! To postane lahko moj Waterloo!« je potožil Jost Karczoch in si izbral pot ljubimcev, mescev in tatov t. i. skočil je skozi okno.

»Ah!« je vztriknil trpkost tisti hip.

(Dolge prihodnosti)

niku, početnik-pesnik v pisarno, igralec pred ravnatelj, mož, kadar se vrača pozno domov.

»V predsobi je zelo živahno!« — Karczoch je snel cilindar z glave.

»Žena se nahaja v tej izbi,« je pomislil, »gentlemensko se bo treba sukati!«

Tisti čas pa je naletel na neko stvar in znoj mu je oblił čelo.

»Katakizem!« je pomislil, »Apokalipsa!« ker Karczoch je sicer tudi v nevarnih momentih uporabljal tragične izraze, s primeso patosa. Skril se je za neki predmet in čakal. V sosedni sobi je vstal nekdo in prihitel k vratim. Lepa ženska je pokukala pri vratih in sladko začvrtila: »Si ti to?« — Nič. Tišina.

Karczochu je poskočilo srce v prsih. Žena je zaprla vrata in odšla.

»Pomiri se, srček,« je zašepetal Karczoch, »vila je bila.«

Nato je stopal dalje.

Odprl je vrata, nato druga. In padel je nanj bel pramen svetlobe zadnje

sobe, ki je bila razsvetljena. Karczoch je zaprl oči, nato pa zopet odprl. V razsvetljeni sobi je stala ženska. Bila je

vili je še blestelo razsvetljeno okno. Karczoch se je priplazil previdno do ograje in pazil. Ženska silhueta se je pokazala parkrat na oknu.

»Sama je ubožica,« pomislil Karczoch, »mož, ta tepec, pa najbrž kje pivka...«

Karczoch je bil od narave poštenjak.

Ogledal se je še parkrat, nato pa popolnoma hladnokrvno začel plezati preko ograje.

»Kot Napoleon preko Alp,« je šepnil, ko je prispel na zemljišče, ki v zemljiški knjigi ni bilo nanj prepisano.

Ostal je in prisluškoval.

Nič... Tišina... Karczoch je stisnil krčevito usta, kot je to že zahteval položaj in se začel previdno plaziti proti poslopju. Obšel je cvetje, da ga se pohodi. Zelo simpatičen tat...

Stopil je na stopnice.

Tiho... Vrata odprta.

Karczoch si je obrisal noge ob slamanjačo, nato pa smuknil notri s strokovnjaško kretnjo, s takrtno stopi tat v tuje stanovanje, šel z menico k doji-

—g Žitni trg. Sombor, 30. maja. Radi pomanjkanja blaga je tendenca neizpremenljiva. Pšenica 430—440, koruza 255—265, oves 290—295. Mlinj razpolagajo s slabimi zalogami. Med tem pa konzum živalno kupuje.

Sokolstvu in javnosti!

Dogodki ob priliki nemške slavnosti v Ptuj so provzročili, da so začela oblasta Organizacijo jugoslovenskih nacionalistov in posamezne osebe preganjati na ljubo našim zakletim narodnim sovragom, ki so se v polpreteklih časih pobijali in uničevali naše ljudi in njih imetje na najpogostejši, neravnost nečloveški način.

Čini nasilja in krivic, ki so začrtani s krvjo v zgodovini naših bojev za naš obstanek in našo svobodo, ne bodo nikoli pozabljeni.

Ptujsko žalostno dejstvo je vredno toliko glasnejše obsodbe, ker ruši ja-kost in odprnost naše severne meje ter daje našemu mišljenju, čustvovanju in hotenju tujim in sovražnim elementom potuho in zaščito.

Naši lastni ljudje so zasedali v nacionalno in državno zavest naših bratov in sester pekoče rane, ki more iz njih izbruhniti le silovit in maščevalen vihar globoko užaljenega patriotizma!

Šklicujoč se na drugi del resolucije, vprejete na naši glavni skupščini v Beogradu dne 25. marca t. l., smatra podpisano starešinstvo za svojo dolžnost, da v imenu jugoslovenskega Sokolstva najodločneje protestuje proti takemu dejanju oblastnih organov, ki je za naš narod žaljivo in ponižujoče.

Pozivljamo vse odgovorne činitele, ki imajo danes usodo naše države v rokah, naj se ne igrajo z ognjem in naj ne ustvarjajo položaja, ko bi bila disciplinirana sila Sokolstva primorana pre-ko njih in proti njim čuvati in braniti moč in čast domovine na temelju načel, ki so vsakemu bratu in vsaki sestri sveta in nedotakljiva.

Vsi za vsakega in vsak za vse!

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

V Ljubljani, dne 30. maja 1923.

Razgled po slovanskem svetu.

— Priznani sv. Cirila in Metoda na Bolgarskem. Priznani slovanski apostolov, ki ga smatra bolgarski narod za praznik svoje kulture, se je praznoval v Sofiji na posebno svečan način. Spored svečanosti je določilo ministristvo prosvete. Po službi božji v prestolnici cerkvi se je vršila na Trgu sv. Al. Nevskega v posebnem paviljonu v navzočnosti vsega duhovništva svečana molitev po pravoslavnem obredu, ki jo je opravil mitropolit Stefan. Navzoč je bil tudi car Boris, ministri Obov, Omarčevski, Stojanov in Atanasov, mnogo zastopnikov mestne oblasti in raznih javnih korporacij, častniki kor solifke garnizije, akademski mladina obeh univerz s svojimi profesorji na čelu, člani muzikalne in umetniške akademije, srednje in nižješolska mladina, gojenci vojaške akademije in nebroj občinstva. Po končani službi božji je minister prosvete Omarčevski pozdravil v imenu vlade zbrano množico in ji pojasnil pomen svečanosti, ki je spomin na neprecenljive zasluge obeh apostolov za slovansko kulturo. Nato se je razvil po ulici Carja Osvoboditelja veličasten sprevod, ki je odšel pred carsko palačo, kjer je car s knežinjami sprejel pozdrave manifestantov. Popoldan je Soliska mladina priredila na igrišču »Junak« razne igre in domačo zabavo, ki je trajala pozno v noč.

— Angleški učenjak na praški univerzi. V nedeljo je prišel v Prago profesor zgodovine na angleškem kolonijalnem inštitutu v Londonu dr. A. Percival Newton. Newton predava ta teden na praški juridični fakulteti o razvoju in upravi angleške države. Predavanja se vrše vsak dan.

— Slovanska Beseda. V Sofiji je bilo pred 43 leti ustanovljeno kulturno društvo »Slovanska Beseda«, čigar namen je širiti med svojimi člani, pripadniki raznih plemen slovansko vzajemnost in vplivati blagodejno na družabno življenje. Prvotno iz 25 članov, večinoma Čehov obstoječe društvo, šteje danes že nad 1000 članov in obsega nad 500 družin. V vojnem času je društveno delovanje nekoliko zaostalo, sedaj pa se je znova začelo z vso verno. Prireja shode in koncerte, ima bogato slovansko knjižnico in čitalnico, skrbi za moralno vzgojo dece in sploh skrb, da bi se zlasti mladina v poznih letih letih oprijela slovanske ideje. Minulo nedeljo je imelo društvo svoj redno občni zbor, kjer je določilo nove smernice svojega dela, ki mu pripisuje veliko važnost zlasti v povojnem času. Slovanska Beseda, ki je združila v svojih vrstah najuglednejše bolgarske intelektualce, bo postala sčasoma in pri ugodnih razmerah središče vseh kulturnih društev v Sofiji. Ker pa njen cilj ni samo prosvetno delo med bolgarskim narodom, marveč deluje v prvi vrsti za splošno slovansko stvar, zasluži tudi zanimanje ostalih slovanskih narodov.

— Scotus Viator na Slovaškem. Znani prijatelj slovanskih narodov Scotus Viator je obiskal na poti iz Jugoslavije v domovino tudi Slovaško. Ob priliki nekega pogovora o današnjem položaju slovaškega življa je izjavil: Bil sem z vami, ko ste bili podjarjeni, bil sem pri vas v trenutku največje navdušenja, ko ste se osvobodili in prihajam k vam danes, ko imate »Katzenjammer«. Videl sem tudi mnogo nezadovoljnosti, toda vsak plemenit človek mora vedno težiti za vsem, kar je vzvišene in iskati resnice. Moja želja je, da bi vam čez štiri leta, ko vas znova obiščem, izginili iz glave tudi ta »Katzenjammer«.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sreda, 30. maja: Hamlet. Red D
Četrtek, 31. maja: Zaprti. Red E
Petek, 1. junija: Hasanaginica. Dijaška predstava po znižanih cenah. Začetek ob 8. uri. Izven.
Sobota, 2. junija: Hasanaginica. Izven.
Nedelja, 3. junija: Hamlet. Izven.
Ponedeljek, 4. junija: Kar hočete. Red A

OPERA.

Sreda, 30. maja: Carmen. Gostovanje g. Josipa Rjavca. Začetek ob 8. uri. Izven.
Četrtek, 31. maja: Madame Butterfly. Gostovanje g. Vere Bourago. Začetek ob 8. uri. Red E
Petek, 1. junija: Rigoletto. Gostovanje g. Josipa Rjavca. Začetek ob 8. uri. Red A
Sobota, 2. junija: Tosca. Gostovanje g. Josipa Rjavca. Začetek ob 8. uri. Red D
Nedelja, 3. junija: Prodana nevesta. Začetek ob 8. uri. Izven.
Ponedeljek, 4. junija: Zaprti.

— Zasedbe pri gostovanjih v operi. Danes gostuje v operi »Carmen« gospod Josip Rjavec kot Don Jose. Pri tej predstavi poje vlogo Carmen gospe Thierry-Kavčnikova, vlogo Micale gna Kattnerja in vlogo Escamila gospod Balaban. Jutri gostuje v naslovni vlogi opere »Madame Butterfly« gospe Vera Bourago. Vlogo Pinkertona poje gospod Kovač, vlogo Sharplesa pa gospod Cvelič.

— J. N. A. D. »Jadrani« ima v sredo dne 30. maja ob 20. VI. deblatni večer. Predaval bo tov. Stojan Bačič o temi: »Mi in politika«. Udeležba za člane obvezna. Nečlani dobrodošli.

— Mladinska predstava osnovne šole Mladika (Podmladek Rdečega križa). Osnovna šola Mladika priredi v dobrodelne namene dne 5. junija ob 6. zvečer pod vodstvom g. Grošljeve v dramskem gledališču M. Grošljeve pravilno igrano Dve Marički, z godbo, petjem in plesom.

— Gospe Vera Bourago, operna pevalka, gostuje v naslovni vlogi opere »Madame Butterfly« v četrtek, dne 31. t. m. Gospe Bourago je bila angažirana zadnje čase na italijanskem gledališču v Carigradu. Za časa svoje dosedanje umetniške kariere je peval glavne vloge v najodličnejših pevci na raznih večjih ruskih gledališčih. Predstava se vrši za red E.

— Pri predstavi »Hasanaginice« v petek, dne 1. junija in v soboto, dne 2. junija igra vlogo Hasanage gospod Rogoz.

— Predstava »Hasanaginice« po znižanih cenah bo v petek, dne 1. junija ob 8. uri popoldne. Vloga Hasanage igra g. Rogoz. Predstava je namenjena zlasti dijaštvu.

— Gostovanje g. J. Rjavca. Z veliko ljubeznijo smo večeraj uživali po dolgem premoru našega Rjavca kot Cavaradosija v »Toski«. Od akta do akta so prekipela naša srca, ki si jih je mahoma s svojim mehkim, tako visoko kultiviranim tenorjem ob koncu docela podjarmil. Ponosni smo na svoje Cavaradosije, ki so drug od drugega boljše. G. Rjavec je obdarjen z globokim, iskrenim muzikalnim čutom. Umetnina gre pri njem nad vse: svoje vloge ne smatra kot bravure, ki ima namenj izjaviti aplavze in poklone. Ves živ, ves se stopi v njej. In končno, ali ni neopustljiva naša krivda, da je pel g. Rjavec Cavaradosija sleer na nam dragem, a vendar ne našim jeziku? Razkleniti moramo odkritosrečno svoje roke ter privabiti vse naše drage, ki jih je toliko, da bi naši operi z lepa ne bilo para. »Toska« je tudi v vsem ostalem bila večeraj vzor-predstava. Zlasti g. Balaban (Scarpia) in g. Zikova (Tosca) sta pela in ustvarjala resnično, sijajno, Dirigentu in orkestru priznanje. — O g. Rjavcu poročam ob koncu njegovega gostovanja več. E. A.

— Umetniška razstava Matije Jame in Ivana Zaleca v Jakičevem paviljonu se odpravi v petek dne 1. junija ob 10. popoldne. Prvi razstavi približno 40 del, katere je povečini izdelal v zadnjih mesecih, drugi pa nekaj manjših kipov.

— Stenklewicz II. Z ognjem in mečem. Zgodovinski roman. Poslovenil dr. R. Mole. 7 in 8 snopič. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena dvojnega snopiča s poštnino vred 18 Din. Pravkar je izšel dvojni snopič Stenklewiczevih romanov, ki jih je začela izdajati Tiskovna zadruga v Ljubljani z romanom Z ognjem in mečem. Tudi ta snopič je ilustriran.

— Narodno gledališče v Mariboru. Po enoletnem odmoru smo imeli v nedeljo zopet priložnost v narodnem gledališču pozdraviti znano slovansko pesalko Lidijo Wisiakovico iz Ljubljane in kapelnika ljubljanskega gledališča g. Balatka, ki je g. Wisiakovo spremljal na klavirju. Časvečer prelepe nedelje ni bil ugodno izbran. Maloštevilno občinstvo je umetnico pazno sledilo v proizvajanju modernih plesov ter ji po vsaki točki navdušeno ploskalo.

— Razstava ljubljanske »Vesne« v Mariboru. Iz Maribora nam pišejo: Če bi bili ljubljanski umetniki kluba »Vesne« pazljivo zasledovali naša mariborska pisma, bi se bili najbrže premislili prirediti svojo razstavo v Mariboru. Toda umetniki se naj potolažijo, saj se tudi njihovim nemškim kolegom v Mariboru ne godi nič boljše. To je pokazala predzadnja razstava pristnega Nemca, ki vkljub podaljšanju in veliko večji reklamirani lokalnih listih ni prodal niti ene slike. Na tem polju kulture, ozir. umetnosti so si Nemci in Slovenci enaki. Slovenci, ki nimajo vinogradov in velikih kupčij a Rosenberga, Tavčarja, Kobi, Šottarja in drugi, so se pri tej razstavi vsaj toliko pokazali, da so tokom enega tedna kupili vsaj dve ali tri. Pri svojem obisku v nedeljo popoldne smo se prepričali, da ta razstava zasluži največjo pozornost. Pri tej priložnosti smo tudi izvedeli, da bi razstavo radi posetili revnejši sloji, ki jih zanima posebna smer kluba »Vesne«, ali žal nedostaja jim v to sredstvo. Tudi bi se delo odpravi, a pr. ne bi smeli, da bi naši slovanski prijatelji

aloji, ki sami nimajo smisla za umetnost, nakupili vsaj nekaj vetopnic ter jih dali na razstavo onim, ki ne morejo v razstavo, pa si jo vendar žele ogledati. Lokal za razstavo — kazinska dvorana — ni srečno izbran, ker nudi premalo svetlobe. »Posojilnica« bi v take svrhe lahko dala brezplačno Narodni dom na razpolago. Vkljub tej nedostotnosti pa prihajajo vsaj posamezne slike do svoje volje. Takoj pri vstopu nas pozdravi na sredi dvorane ljubljanski Tivoli, krasna Maršičeva slika, na desno od nje vzbuja pozornost markantni portret našega generala Maistra, kakor da bi ga videli živega pred seboj. Levo od Tivolija so nam že od daleč smehljali »Grehe«, glede katerega je umetnik g. Bucik zagrešil velik greh, ko je nedolžnemu obrazu z razgaljenimi, deviški prsi dal ime »grehe«. Taki »grehe« niso niti navadno čisto druge obraze in kažejo navadno vse druge grehe. Na desno v kotu vidimo na sliki v ognju žareti »Livarno« umetnika Santia. Santel je poleg Kopača in Maršiča sploh najbolje in najštevilneje zastopan. Nadalje posebno pozornost vzbuja njegova slika »V Bakarski lukii, dalje slika 38 »Pogled na Ljubljano in slika »Motiv iz Primorja«. Pri sliki »Bakari zob na Blede«. Izmed smrekarjev sliki, ki zavzemajo večino karikature, splošno ugaja njegova večerna vizija (slika št. 37), ki je ena najboljših njegovih del, in ki tudi sicer na razstavi zavzema častno mesto. Izmed Kopačevih predmetov kaže največ pristnega življenja slika 6 »Božena«, potem že omejen portret generala Maistra, kakor tudi slika 12 podpolkovnik Turudija. Od Santlovih portretov (bakrorezi) ste najboljše sliki 51 Forster in 52 Jerey. Dobro pogojeni so tudi njegovi motivi iz arške zgodovine. Mnogim prija zlasti Miroko Šubičeva slika 63 »V ekstazi«, na splošno pa njegov avtoportret slika 64. Moje strako izdelana je Maršičeva idila na Blejskem jezeru (slika 18) in nadaljina slika 21 »Zepet« »Blede«, ki je prodana. Na levi strani vzbujata splošno priznanje slika 65 portret vladnega svetnika Šubice in slika 80 portret »Danila«. Prvi je delo Miroko Šubice, drugi Avgusta Bucika. Slednji se je posebno izkazal mojstra v sliki 82 »Krajinna študija«. Maršičev najprejše delo najdemo na sliki 19 »Polnoč na Blejskem otoku«. Vodnikov trg v Ljubljani nam je Šala Santel izvršno pokazal sliki 43, tako tudi zimo v Ljubljani na sliki 47 in »Pomlad« slika 48. G. Rajko Šubič je zastopan po manjših slikah, od katerih posebno ugaja slika vola v gozdu. Dermo pri vohu nas pozdravlja Kopačev »Dr. Tavčar« (slika 16). Škoda da slika ni večja. Slika nosi pokojni kove besede: »Mi nimamo pojma, ki je povod po svetu glavni poj. To je poj. d. movine ali kakor se že ta človeku največja stvar v različnih krajih različno imenuje. Pri nas domovina umira in to je največje gorje. Ta zavest bo tudi vzrok, da bomo stari tako težje umirali.« Ne amemo se poslovihi brez ljube se smehljajočega pastirka (slika 25), lično delo Gašparja Porente, ki je poleg pastirka razstavlja še dva portreta. Omejili smo svoj opis samo na nekatere slike, ki nam v splošnem najbolj ugajajo. Razstava zasluži, da si jo naše občinstvo ogleda. Naj bi bil končni uspeh te razstave lepši, kakor je bil začetni.

ANGLEŠKA SODBA O NAŠEM SHAKESPEARJU.

Veliki angleški časopis »The Observer« je prinesel 20. maja zanimiv članek, v katerem njegova korespondentinja g. P. S. Copeland ocenjuje predstavo igre »Kar hočete« in obenem govori tudi o drugih prevodih. Prinašamo dopis v celoti, ker je zelo zanimiv. Dopis se glasi:

»Ravnokar se v Narodnem gledališču v Ljubljani prvič dali Shakespearjevo komedijo »Kar hočete«. Igrana je bila brez vsakega hrupnega pripravljavanja in res umetniško, kakor je tu v navadi. Vzel so jo kot nalazilo komedijo, ki pripušča tudi podčrtavanja, prehajajoča že v farso. Nalašč za njo je zložil godbo Anton Balatka, dirigent ljubljanske opere.

Toda čeprav je bilo igranje neoporečno dobro in stoji drama — kakor vse Shakespearjeve — popolnoma izven časa in kraja, je bilo vendar vse zanimanje pri tej predstavi osredotočeno na prevod, katerega je oskrbel slovenski pesnik Oton Zupančič. Zupančič sodi visoko mesto — prav prvo — med jugoslovenskimi liriki. On ni napisal mnogo, toda vse njegovo delo očituje redke pesniške lastnosti, izvirnost, sočnost, gibkost, bujno fantazijo, a obenem tudi iskrenost in globokost. Drobna knjižica verzov (Ciciban), posvečena, oziroma vsaj napisana njegovemu sinu, spominja le na eno sebi podobno delo, na Stevensonov: Child's Garden of Verses. Toda že nekaj časa sem je posvetil Zupančič vse svoje pesniške sile nalogi, da preskrbi svojemu narodu lep prevod vseh Shakespearjevih del. »Kar hočete« je že sedmo v tej vrsti. Pet jih je bilo doslej že izdanih (Julij Cesar, Beneški trgovec, Sen kresne noči, Macbeth, Othello): dvoje »Komedijska zmešnjav« in »Kar hočete« jih je še v rokopisu.

Zupančič je bleščeče uveljavil vse odlične lastnosti svojega jezika. Za Shakespearjevo prozo, posebno za brezprimerne prizore iz komedije, je slovensčina res sijajno sredstvo. Toda ker je tukaj zavzelen kraljevi Shakespearjev verz v jeziku, katerega so vsi njegovi sosede smatrali za narečje blavep in kmetov, pomeni Zupančičovo delo za Slovence več kakor le čudovit prispevek njihovi literaturi. Dal je njihovi besedi dostojanstvo, katero so ji dolgo odrekli, in ji na široko razmaknil njene meje. Jugoslovenskih prevodov Shakespearja je precej, nekateri od njih so prav dobri, toda Zupančičev je od vseh daleko najboljši, ker je najbolj blizu Shakespearjevemu duhu. To pa, ker je oskrbil naravnost iz angleškega originala, ne pa preko nemških prevodov.

Od že izdanih dram bodeta menda najboljši »Macbeth« in »Sen kresne noči«. Čeprav so vse dobre. Morda je tu Zupančiča privlačila in mikala kaitska okultnost in prvi in buhnot domišljije v drugi. Iskrena naša želja je, da se mu posreči izvesti svojo načrt in končati veliko delo.

— Zveza delovodij in indust. uradnikov priredi v nedeljo 3. junija z vsemi okrajnimi društvi skupen izlet v Kranj. Namen tega izleta je ogledati si tamonjske indust. podjetja in stopiti v stik s tovariši, ki se niso včlanjeni. Opozorjamo vse naše člane, njih rodbino in prijatelje na to prireditve in vabimo na čim večjo udeležbo. Odhod iz glavnega kolodvora ob tričetrti v 7. jutrnj. — V soboto 2. junija ima okrajna Ljubljana zborovanja ob 19. zvečer.

— Zbirajte znamke za Jugoslovensko Matico!

Spored pogrebnih svečanosti judenburških žrtev in mučenika Ivana Endlicherja v Ljubljani.

V Ljubljano pripeljene krste judenburških žrtev in Ivana Endlicherja bodo razstavljene na mrtvaškem odru v Narodnem domu od 9. do 15. dne 2. junija 1923. Ob mrtvaškem odru častne straže. Točno ob 13. popoldne se prično pogrebne slovesnosti. Po izvršenem cerkvenem obredu zapoje Zveza pevskih zborov žalostinko. Razvrstitev žalnega spredaja: konjenica, križ in žalna zastava, vojaška godba, oddelek vojaštva, Sokolstvo, Akademski društva, Orlovsko zveza, Skauti, Šolska mladina, Kulturna in prosvetna društva, godba jugoslovenskih železničarjev, Udrženje invalidov, dobrovoljci, častniki in vojniki bivšega 17. p. p. Organizacija jugoslovenskih nacionalistov, pevska zveza, voz za duhovščino, Odbor za prenos kosti Ivana Endlicherja, tovariši in sodobniki. Veneč s trakovi, poklonjen spominu Ivana Endlicherja. 1. Zlat steklen mrtvaški voz s krsto Iv. Endlicherja. Ob vozu častna straža. Za vozom venci judenburških žrtev (nosijo uslužbenici Mestnega pogrebne zavoda). 2. Črn odprt voz z draperijami in vojaškimi emblemom s krsto žrtve Alojzija Roglia. 3. Črn steklen voz s krsto žrtve Alojzija Stefaniča. 4. Črn steklen voz s krsto žrtve Antona Hafnerja. 5. Črn steklen voz s krsto žrtve Karla Možine. 6. Zlat angelski voz s krsto žrtve Jos. Dautoviča, ob vsakem vozu judenburških žrtev 13 mož častne straže. Za mrtvaškimi vozovi: Rdbine in sorodstvo judenburških žrtev in Ivana Endlicherja. Vojaki bivšega 17. polka — obojenci. Odbor za prenos judenburških žrtev. Veliki župan in komandant Dravske divizijske oblasti. Predstavitelj inozemskih držav. Načelniki oddelkov pokrajinske uprave in centralnih oblastev. Oficirski zbor. Zastopstvo mestne občine ljubljanske, Akademski senat univerze Kr. SHS v Ljubljani. Akademski senat trgovske in obrtne zbornice. Zastopstvo državnih oblasti in uradov. Zastopniki raznih občin. Zastopstva raznih korporacij in zavodov. Narodno ženstvo. Ostalo občinstvo. Oddelek vojaštva.

Sokolstvo.

— Koroško sokolsko okrožje priredi v nedeljo dne 3. t. m. s sodelovanjem Sokola Slovenjgradec okrožni izlet v Dravograd-Mežno. Na sporedu je tudi nastop vojaštva dravske garnizije s puškami. Pri celi prireditvi svira voj. godba iz Maribora, razen tega sodeluje salonski orkester in pevske zbor iz Slovenjgradca ter je s tem za res dobro in vsestransko zabavo preskrbljeno. Jedila in najboljša vina po najnižji ceni dovolj na razpolago. Vabimo vsa društva in izletnike, da na ta dan prirede svoje izlete k nam ter s tem našemu mlademu Sokolu na skrajni točki severne meje moralno pomagajo. — Zdravo!

— Sokol v Ljubljani (Narodni dom) pozivlja svoje članstvo, da se v kroju in čimvečjem številu udeleži pogreba narodnih žrtev v soboto 2. junija t. l. Za te člane se vrše v petek 1. junija od 7.—8. zvečer redovne vaje na letnem telovadišču v Lattemanovem dvorcu.

— Sokol II v Ljubljani prosi vsa ona br. društva, ki so dobila prijavnice za slavlje razvijata naraščajkega prapora in obhajanja 15 letnice, da jih izpopolnijo prei vrnejo, ker le na podlagi prijave je odboru možno skrbeti za skupno pripravo in prenočišče. Br. društva prosimo, da pridejo s društvenim ali naraščajskim praporom. Zdravo!

— Sokol na Viču priredi v nedeljo, dne 10. junija t. l. javno telovadbo z ljudsko veselico na letnem telovadišču poleg nove šole na Glinah. Pri prireditvi sodeluje godba drav. divizijske oblasti. Bratska sokol. društva in Sokolstvo nakonje no občinstvo vabimo k polnočevitju udeležbi. Natančnejši spored še objavimo. Zdravo!

— Sokol I. vabi svoje člane, da se udeležijo v kroju a) pogreba narodnih žrtev. Zbirališče v soboto ob 14. na vrtu Narodnega doma. b) slavnosti razvijata naraščajkega prapora Sokola II. v sodelje dopoldne. Udeležba po objavljenem sporedu na licu mesta. Naraščaj in deca sodelujeta pri popoldanskem nastopu. Ad a) Udeležba članic v civilni obleki. Zdravo!

Društvene vesti.

— J. N. A. D. »Jadrani«. V petek dne 1. junija ob 20. se vrši v društveni čitalnici izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1.) Razdelitev trakov. 2.) Poročilo predsednika. 3.) Sklajnosil. — Odbor.

— Poziv vsem gasilnim društvom v Sloveniji. Predsedstvo »Jugoslovenske gasilske zveze Ljubljana« vabi vsa včlanjena društva, da se po možnosti udeležijo pogreba judenburških žrtev iz leta 1917 ter narodnega mučenika Iv. Endlicherja. Pogreb se bo vršil v soboto dne 2. junija ob 15. popoldne izpred »Narodnega doma« v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu. Društva, ki se nameravajo udeležiti, se zbirajo ob 13. popoldne na Bleiweisovi cesti za Kolizejem. Ona društva pa, ki imajo svoj sedež ob progi Maribor - Ljubljana, naj postavijo ob času prevoza žrtev na kolodvorih v svojem kraju častne čete, ki naj dostojno počaste ostanke naših junakov. Oprava slavnosti s čepico brez sekirice.

— Zveza delovodij in indust. uradnikov priredi v nedeljo 3. junija z vsemi okrajnimi društvi skupen izlet v Kranj. Namen tega izleta je ogledati si tamonjske indust. podjetja in stopiti v stik s tovariši, ki se niso včlanjeni. Opozorjamo vse naše člane, njih rodbino in prijatelje na to prireditve in vabimo na čim večjo udeležbo. Odhod iz glavnega kolodvora ob tričetrti v 7. jutrnj. — V soboto 2. junija ima okrajna Ljubljana zborovanja ob 19. zvečer.

čer v rok. domu. Zanesljivo se naj udeležijo vsi člani zaradi razgovora o raznih stanovskih zadevah, posebno pa vabimo tovariše, ki so zaostali na članarini. — Odbor.

— Jubilej gasilstva na Jesenicah (Gorenjsko). Vsa tovariška društva bližnja in daljnja se vlijudo naprošajo, da javijo najkasneje do 26. junija število svojih udeležencev. Za polovično vožnjo se bo pravčasno obvestilo. Za hrano in prenočišče bo najbolje poskrbljeno. Gasilski pozdrav in na veselo svidenje v gorenjski naravi. Odbor.

— Odbor Kola jugoslov. sester pozivlja društvene članice, da se udeležijo v prav velikem številu pogreba judenburških žrtev.

— Kolašice bodo prodajale 1. in 2. junija razglednice v prid vdovam in sirotam judenburških žrtev. Naj iz pijetete seže vsakdo po njih!

— Članice zveze vojnih vdov in sirot se tem potom opozarjajo, da je sklep 3. rednega obnega zbora z dne 18. marca t. l. da se zveza razpusti ter priključi Udrženju vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS v Ljubljani.

— Pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice. V nedeljo, dne 3. junija ob pol 10. popoldne se vrši v Celju pokrajinski zbor delegatov podružnic »Jugoslovenske Matice« v Sloveniji. Vse delegate opozorjamo, da imajo na podlagi poslanih izkaznic na proga državne železnice polovično vožnjo. Izkaznice je pokazati pri železniški blagajni. Južna železnica pa je dovolila delegatom vozne olajšave na posebne vozovnice, glede katerih se je pisмено ali ustmeno zglasiti v pisarni pokrajinskega odbora Jugoslovenske Matice v Ljubljani. Pred skloilo 21. l. in to vsaj do sobote jutraj. Pokrajinski odbor poziva tem potom vse delegate, odnosno predsedstva podružnic, da se sigurno udeležijo pokrajinskega zbora, ki se vrši v dvorani Narodnega doma ob pol 10. jutraj. Odhod iz Ljubljane je v nedeljo jutraj ob 5.26. odnosno radi zveze ob 8. Vendar prosimo, da odidejo vsi, katerim je le kolikoli mogoče že s prvim jutranjim vlakom. Popoldne istega dne priredi celjska podružnica Jugoslovenske Matice večjo slavnost na korist Matice.

— Oblašni savez dobrovoljci za Slovenijo poziva vse v Ljubljani in bližnji okolici živeče člane, da se zanesljivo udeležijo pogreba judenburških žrtev in narodnega mučenika Endlicherja. Zbirališče: 2. junija ob 14. v Kolodvorski ulici 3. Ob 20. istega dne se vrši v pisarni saveza sestanke, v nedeljo 3. junija ob 9. pa odborova seja. — Odbor.

Glasbeni vestnik

— Ljubljanski moški zbori včlanjeni v Zvezi slov. pevskih zborov se korporativno udeležijo pogreba judenburških žrtev ter zapoje P. S. Vilharjevo »Nagrobno himno« in J. Pavličev »Narodno nagrobno«.

Zbori naj v svojih društvih ti dve pesmi temeljito ponovijo. Skupna pevstva vaje se vrši v Glasbeni Matici v petek, 1. junija zvečer ob osmih. Nastop in pevstva vaja sta za vse zebre obvezna. Arhivari naj gotovo prinese notni material sebol. Odbor »Zveze«.

— Koncert. Danes v sredo ob 20. zvečer koncert Ferjalnevega Saveza v Ljubljani v dvorani Filharmonije (Kongresni trg) za dom počinjske kolonije za revne in bolehn dijake ljubljanskih zavodov. Nastopi mešani pevski zbor ljubljanskih učiteljskih in učiteljskih pod vodstvom skladatelja prof. Adamiča.

— Promenadni koncert godbe dravske div. obl. v »Zvezdi« bo danes v sredo 30. maja od 17. do 19. Na praznik in v nedeljo je godba drugod zaposlena.

— Koncert ciganov v četrtek 31. t. m. v restavraciji Bellevue. Začetek ob 8. popoldne. — Vstop prost.

Turistika in sport.

— O tekmi Češkoslovaška — Italija. »13« je nesrečno število, kar je izkusila tudi italijanska nogometna reprezentanca. Po vrsti je odigrala 12 mednarodnih nogometnih tekem, v katerih je zmagala 6 krat in 6 krat igrala neodločno. Nepretrgan niz zmag, so prvi pretrgal Čehi. Tekma, ki je nudila 28.000 gledalcev izvanrednem sportni užitek, je počela takoj v znamenju premoci Čehov. Sijajna italijanska obramba je tekmo 26 minut morala štirikrat kapitulirati. Čehi so predvedli naravnost klasično kombinacijsko igr. Notranji trio je funkcioniral brezhibno, obe krili sta bili v najboljši formi in je tudi Sedlaček, desno krilo prvi zabil tri goale. Četrti goal je zabil Dvořák, petega Koželuh. Častni goal za Italijane je padel po srednem napadalcu Moscardinju. Najboljši mož v polju od Čehov je bil zopet srednji krilec Kada, ki je pravi footballski fenomen in ki ga menda ne nadkrijuje ni eden halo na kontinentu. Tekma se je vršila v ostrem, od Čehov diktranim tempu. Italijanom očividno ni prijala nizka igra Čehoslovakov. z kratkimi pasovi, kajti Italijani igrajo visoko igro, ki pa jo je kriliška vrsta Čehov udušila že v prvi tekmi, ki je končala s 5:1 za češkoslovaško je izvršno sodil Dušan Rettschury.

— Irlia: Železničarski š. K. Sisak. V nedeljo 3. tm. ob 15.30 se vrši na igrišču Irlie nogom. tekma med Železničarskim š. K. iz Sisaka in kombiniranim moštvom Irlie. Z. š. K. je eden boljših hrvatskih provincijalnih moštev, gostoval je za lani v Ljubljani, kjer je podlegel komb. moštvu Irlie z 1:2, dočim je v revanši tekmi z Sisku zmagal s 4:2.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 30. maja 1923.

— K debati o suženjski teoriji velesrbskih politikov. V včeršnjem uvodniku smo povedali svoje mnenje o najnovejši bojni misli »Slovenčev«, ki se zaganja v branitelje enotne in mirne rasti jugoslovenske države, splošne državljanske sloge ter solidarnosti jugoslovenske kulture in gospodarstva. Iz tega splošnega notranjopolitičnega stališča smotimo namreč vse pojave in težnje seveda tudi upravičenost posameznih novinarskih akcij. Razumemo časopisje pred volitvami in sredstva, katerih se pri taki priliki poslužuje. Danes pa, ko bi morala biti poštenih in resnih ljudi srčna želja, da preneha demagogija in da ustvarijo pomirljivo ozračje splošnega nacionalnega, gospodarskega, kulturnega, socialnega in drugega zakonodajnega dela v novi narodni skupščini in v javnosti, moramo dvakrat obsojiti početje, ki računa na omejenost širših plasti. Ko čita preprosti narod »Slovenčev« uvodnike o »suženjskih« teorijah velesrbskih politikov, bo mislil, da res vlada Jugoslavijo samo zastopniki suženjskih teorij, da je Jugoslavija eno samo nasilje in korupcija in da o kakih ravnopravnostih jugoslovenskih državljanov ne more biti govora. Javno časopisje sme razpolagati samo s svobodo poštenosti in stvarnosti. Svoboda pa, ki izrablja nerazumevanje, ki namesto kulture umetne nasprotstva med Slovenci in Srbi, ki v preprostem narodu zastira pogled na lepo jugoslovensko državno stavbo, ki širi neslogo, nerazpoloženje in ki deluje s čustvi, namesto da bi govorila prosto in stvarno, gospodarsko, kulturno ali jezikovno za svoje avtonomistične programe, pa moramo odločno obsoditi. Vsi programi so ravnopravni. Toda prednašati jih morajo z blagohotnostjo, kakršna se podaja mirni in svobodoljubni demokraciji. Ko bi »Slovenec« vsaj petino tega, kar dnevno grdega pripoveduje o Jugoslaviji in naših vladah, nadomestil z lojalnim državotvornim naukom in poukom, bi bili z njim zadovoljni. To ne preostane haranje proti srbskim razpoloženjem vendar ni lepo. Pa je tudi nespartani. Saj ni težko uganiti, da se taki članki v Ljubljani pridno izrežejo, prevajajo in v Beograd kraljevijski vladi dostavljajo. Kako naj ta vlada potem najde prijazne besede napram delegaciji SLS? Kdo bo v tem slučaju kriv poloma politike SLS in načelne radikaliziranja njenega tiska? Nehajmo s takimi metodami!

— Da se razumemo. V našem listu z dne 27. maja smo priložili pod zahtevom »Značilno« to-le notico: »Pokojni generalni ravnatelj Pirc je s svojim neumornim delom, z mravljijsko marljivo vstopil v našo domovino, ki je v svoji zgodovini imela mnogo slabosti. Toda kdo je med nami brez greha in slabosti? Tudi tisti ne, ki mečejo s slastjo kamenje na druge. Med poštenimi ljudmi pa je navada, da ob grobu pozabijo na vse, kar je bilo, in da ne nosijo mržnje in sovraštva preko gomile za pokojnikom. Teh običajev pa naši klerikalci očitno ne poznajo. »Slovenec« posveča pok. Gustavu Pirca, ker ni bil klerikalec, v celotni štiri vrstice, prav toliko, kakor zadnjemu kočarju v najoddaljenejši gorski vasi. In vendar je bil Gustav Pirc mož, ki je vzbujal s svojim delom in s svojimi sposobnostmi respekt tudi v klerikalnih vrstah. Omenjamo tu samo dr. Lampeta, da ne govorimo o dr. Šteršiču. Sicer pa je prav tako, saj bi bila infamija, ako bi pisal milec nekrolog svojemu žrtvi.« — Z ozirom na to notico je v današnjih jutranjih listih izdal odbor Novinarskega združenja, sekcija Ljubljana, tole izjavo: »Odbor Jugoslov. novinarskega združenja, sekcija Ljubljana, se je na svoji izredni seji dne 29. t. m. bavil z notico, ki jo je priložil »Slov. Narod« 27. t. m. pod naslovom »Značilno« in ki govori o polemiki (?) med pokojnim gen. ravnateljem Pircem in »Slovencem«. Notica pa končuje s stavkom: »Sicer pa je prav tako, saj bi bila infamija, ako bi pisal milec nekrolog svojemu žrtvi!«. Odbor vidi v tem stavku nekvalificiran, vse meje politične in časopisne polemike presegajoč napad na svoje stanovske kolege. Ker odločujoči uredniki pri »Slov. Narodu« niso člani združenja, odbor nima drugega sredstva za postopne proti njim, kakor moralni pritisk. Zato združenje ta napad javno obsoja in obžaluje ter pričakuje od stanovske časti merodajnih činiteljev, da dajo žaženim kolegom primerno zadoščenje. — Za odbor: Stanko Virant, podpredsednik, Milan Plut, tajnik. — Ne da bi se hoteli spuščati v kakšno polemiko z odborom Jugoslovenskega novinarskega združenja, vprašamo samo, kje je najti v gori citirani naši notici »Zna-

čilno« »meje časopisne polemike presegajoč napad na stanovske kolege?« Ako se ta notica smatra za osebni napad na stanovske kolege, kako je to, da odbor Jugoslovenskega novinarskega združenja, sekcija Ljubljana, ni smatral za potrebno zaklicati svoj »quos ego« tudi, ko je »Slovenec«, ki se dela sedaj tako užaljenega zaradi notice »Značilno«, dan za dnevno na najpogostejši način v svojih predalnih napadov »Slovenski Narod« in ga smešil in ga polival z najbolj smrdečo gnojnico svojih pouličnih dvoplovov? Kje je tu objektivnost? Iz zgoraj citirane izjave se preizrazilo kaže dvojno merilo, s katerim se hoče meriti dopustnost polemike pri »Slov. Narodu« in pri ostalih listih, zato nas ostavlja ta izjava docela hladne, ker je stvarno neobjektivna. Kar se tiče načina polemike v obliki, ki jo vodimo v našem listu, pa se zavedamo, in v tem nam bo pritrčila vsa naša javnost, da se pisava našega lista vedno giblje v mejah dostojnosti in da se po možnosti vedno izogibamo osebnim napadom. »Slovenec« in klerikalni listi v obliki v tem pogledu največ greše, zato jim kaj malo pristojna uloga užaljene nedolžnosti. Naj se najprej sami poboljšajo, potem lahko dajejo lekcije drugim. Pred vsem pa: Naj ne zlorablja v svoje svrhe stanovskih organizacij!

— POZIV! Mestni magistrat vabi vse posestnike hiš ob cestah in ulicah, po katerih se bo v soboto, dne 2. junija t. l. pomikal svečanostni mrtvaški sprevod judenburških žrtev, to je Aleksandra v Dunajski cesti, Sodne in Komenskega ulice, Vidovdanske ceste, trga Tabor, Vrhovčeve ulice, Ahacijev in Martinove ceste, da navedeni dan popoldne razobesijo raz svoje hiše črne zastave ali narodne zastave z žalnimi oznaki.

— Poziv narodnim društvom na progi Ljubljana - Maribor. Odbor za prenos judenburških žrtev in Odbor za prenos kosti mučenika Ivana Endlicherja naprosta vsa naša šolska in druga narodna društva, da pošljejo v četrtek k jutranjemu vlakcu, ki odhaja iz Ljubljane ob 5.40, na posamezne postaje svoje zastopnike, kjer jim bodo delegati odborov, ki potujejo iz Ljubljane v Maribor, izročili razglednice, da jih razprodajo tekom dneva in v petek med občinstvo. Razglednice s sliko posameznih žrtev bodo vsem trajen spomin na one, ki so žrtvovali življenje za našo svobodo. Naš delegat bo na vsaki postaji izstopil iz vlaka in ga bo mogoče spoznati po tem, da bo imel narodno trobojnico. Slike se prodajo po dinarju.

— Vse one, ki so pri predvojnem jugoslovenskem revolucionarnem pokretu aktivno sodelovali, vabi Odbor za prenos kosti Iv. Endlicherja, da se pogreba udeležijo kot posebna skupina. — Zbirališče 2. junija ob 14.45 pred prvo državno gimnazijo.

— Slava 16. artiljerijskega polka v Ljubljani. Ljubljanski topničarji praznujejo 5. junija svojo prvo pukovsko slavo v spomin na dan, ko so baterije tega polka privrkat stopile na »Gospodovsko polje« — o priliki koroške ofenzive 1919. leta. Služba božja in rezanje kolača se vrši ob 10. popoldne v vojašnici »Kralja Aleksandra I.« Ob 16. popoldne priredijo vojaški razne športske igre, pri čemer bo sodelovala godba dravske divizije. Na slavo se vabijo vsi topničarji-častniki, podčastniki in redovi, ki so se udeležili vojaških operacij na Koroškem 1. 1919.

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v torek dne 5. junija 1923 ob 15. uri popoldne v zborničnih prostorih redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Naznanila predsedstva; 2. poročila o važnejših akcijah zbornice glede finančne uprave, davčne zakonodaje in gospodarskih uredb; 3. zbornični račun za leto 1922; 4. predlog, zadevajoč občno pridobitno; 5. predlog, zadevajoč samostojne davčnice; 6. naša industrijska politika in industrija v Sloveniji; 7. razvoj in program dodelave telefonskega omrežja v Sloveniji.

— Demontiranje tobačne tovarne v Ljubljani. »Jugoslov. Lloyd« poroča: Po vestih iz Beograda namerava monopolna uprava v ljubljanski tobačni tovarni restringirati delo in v mesecu juliju odpušiti 200 delavcev. Demontiranje ljubljanske tovarne se vrši že dlje časa, in sicer z motivacijo, da leži preblizu državne meje in da ni dovolj surovin za njo. — Motivacija se nam zdi precej jalova. Prebivalstvo želi, da ostane tovarna tu in deluje neskrbano. Poslanec ljubljanskega mesta naj stori svojo dolžnost!

— Razpustitev Orjuna v Mariboru in Ptuj. Vlada je razpustila v Mariboru in Ptuj organizacijo jugoslovenskih nacionalistov (Orjuna). Radi znanih dogodkov v Ptuj je okrajno glavarstvo ptujsko obdobje predsednika Orjuna v Ptuj na 14 dni zapora. — Intervecija radi razpusta Orjuna. Deputacija Jugoslov. Sokolskega Saveza in Jugoslovenske Matica je danes pod vodstvom svojega staroste, odnosa predsednika g. dr. Vladimira Ravničarja in dr. Had-

žija posredovala pri g. velikiem županu dr. Lukanu, da bi se umaknil odkod glede razpusta Orjuna v Ptuj in Maribor.

— Narodnim trgovcem. V soboto dne 2. junija t. l. ob 3. uri popoldne se vrši v Ljubljani pogreb naših narodnih mučenikov. Žalni sprevod se pomika iz pred Narodnega doma, po Aleksandrovi cesti, Dunajski cesti, Dalmatnovi ulici, Komenskega ulici proti Sv. Križu. Gremij trgovcev opozarja vse svoje člane, da se pogreba judenburških žrtve udeležijo polnoštevilno. V onih ulicah, po katerih se bo sprevod pomikal, naj bodo trgovine za časa pogreba zaprte. Načelnik: Fran Stupica 1. r.

— Odbor za prenos judenburških žrtve sporoča vsem društvom, korporacijam in organizacijam oziroma šolskim vodstvom, ki se udeležijo pogrebnih svečanosti na ta način, da tvorijo špalir za čas sprevoda, da bo v sobotnih jutranjih listih razglašeno, kje jim bo odkazan prostor.

— Odbor za prenos kosti Ivana Endlicherja naproša vse, ki so prejeti nabiralne pole, da jih čimprej vrnejo na naslov: Evžen Lovšin, Ljubljana, Miklošičeva 15.

— Pokret profesorjev. Pokrajinski akcijski odbor državnih namestencev, železničarjev in upokolencev za Slovenijo izreka svojo solidarnost s pokretom profesorjev v Srbiji. Črnigori in Vojvodini in poziva vlado, da njihovim upravljenim zahtevam takoj ugodí. Akcijski odbor.

— Promocija. Dne 20. t. m. je bil promoviran na zagrebškem vseučilišču za doktorja prava abs. pravnik g. Josip Sfiligoi iz Gorice.

— Razpis službe. Generalna inspekcija voda v Ljubljani razpisuje ponovno mesto gradbenega nadodijalca. Interesenti se opozarja na tozadevni razpis v »Ur. listu«.

— Iz sodne službe. Sodnik Fran Kovčič okrajnega sodišča v Kostanjevici je imenovan za namestnika državnega pravdnika v Novem mestu.

— Iz policijske službe. Ravnatelj policijskih pomožnih uradov Fran Logar pri okrajnem glavarstvu v Celju je na lastno prošnjo trajno upokojen. — Imenovan so v staležu policijskih pisarniških uradnikov za Slovenijo: za policijska pristava policijska oficijala Ivan Senica pri policijskem komisariatu v Mariboru in Josip Strmšek pri okrajnem glavarstvu v Celju; za policijska oficijala policijska kancelista Franc Ramovič pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti in Anton Jurca pri policijski direkciji v Ljubljani — vsi na dosedanjih službenih mestih.

— Za predsednika »Trgovske in obrtniške zbornice« v Zagrebu je bil izvoljen veleindustrialec g. Vladimir Arko. Pri tej priliki je imel pomenljiv govor, ki bo vzbudil zanimanje tudi v naših trgovskih in pridobitnih krogih. Ta govor priobčimo tudi mi.

— VI. razp. osnovna šola v Cerkljah pri Kranju urazori v nedeljo 3. junija ob 15. dramatizirani opis: Posavje. Spisal Josip Lapaine. Vodstvo igre: g. Milan Pavlovce. Prevodnja: g. Peter Potočnik. Oprava: gg. učitelje. Na predstavo se občinstvo vabí.

— Štiridesetletnica mature na ljubljanskem učiteljskem praznujejo letos sledeči se živci gospodje: Antosiewicz Adolf, nadučitelj v Gröbmingu, Avstrija, Azman Josip, nadučitelj v Breznici, Bajec Ivan, nadučitelj v St. Vidu nad Ljubljano, Christof Josip, lastnik in ravnatelj zasebnega učnega zavoda v Ljubljani, Erker Alojzij, učitelj v pok. v Stari Cerkvi, Gorazd Fran, mestni učitelj v Ljubljani, Jaklitsch Ivan, šolski vodja v pok. v Reichenau, Josin Emanuel, blagajnik deželne finančne blagajne v Ljubljani, Kabaj Mihael, nadučitelj v Begunjah nad Cerknico, Krauland Matija, nadučitelj v pok. v Moziju, Luznar Fran, nadučitelj na Primskem, Pehani Mirko, nadučitelj v pok. v Trebnjem, Pirc Gustav, mestni učitelj v Ljubljani, Rozman Fran, učitelj v pok. v St. Iliju nad Turjakom, Turk Josip, okr. šolski nadzornik v Radovljici, in Zavri Valentin, nadučitelj v Begunjah pri Lescah. — Jublilantom ključemo: Še na mnoga leta!

— Stankovičeva turneja po Češkoslovaški. Beogradska pevška družina »Stankovič« ki je pred tedni priredila silajno uspele koncerte v Sloveniji, namerava v kratkem prirediti koncertno turnejo tudi po Češkoslovaški.

— Imenovanje ulice po školu Jegliču. Klerikalno - komunistična večina v občinskem svetu namerava predlagati, da bi se ulico Pred škofijo prekrstilo v Jegličevo ulico. Nimamo nič proti temu.

— Smrtina kosa. Umrla je včeraj v Ljubljani po kratki mučni bolezni v cvetu mladosti 19 let gdnca. Mimi Jankarjeva. Pokojnica je bila zavedna Slovenka in vnetja Sokolka. Pogreb se vrši jutri na praznik ob 16. popoldne iz Hrenove ulice 17 na pokopališče k Sv. Križu. Blag ji spomin!

— Celjske vesti. — Smrtina kosa. Na Okopih je umrl hišni posestnik in zasebni uradnik Valentin Jug v 41. letu starosti. — Veletrgovec Kos je v Prešernovi ulici otvoril poleg trgovine na debelo tudi trgovino na drobno. — Kraste dobitke za tombolo je izstavila Jugoslov. Matica v izložitvi trgovca g. Stermečka v Prešernovi ulici. Tombola se vrši v nedeljo 3. junija na Glazili. — Pasja taksa v mestu Celju znaša za eno leto 100 Din. Mestni magistrat objavlja tozadevni razglas.

— Celjske vesti. Prve črte kaže se se dni pojavljajo na celjskem trgu. Kilo gram stane 80 K. — Nabori se vrši te dni v našem mestu, Fantje prihajajo od raznih krajev ozaljšani s trakovi in šopki. V teh dneh je vedno opažamo, da naborniki ne morejo opustiti navade iz prejšnjih časov, da bi se na dan nabora naravnost zvinjso ne upijali. — Stavba palače Jadranske banke se bliža koncu. Izvzujejo se še končna dela in bo palača kmalu predana svojemu namenu. — Celjsko kočje pod

Tovstvom v lepem pomladanskem času prav pridno obiskujejo izletniki. Koča ima zelo lepo lego. Žal da oskrbnitvo kočje še nima koncesije za prodajo najnavadnejših okrepčil. Celjski odsek savinske podružnice SPD, kateri kočjo oskrbuje, naj si kmalu izposluje tozadevno koncesijo in opremi kočjo z najnujnejšim komfortom. — Na celjskem trgu so na razpolago že nekateri spomladanski pridelki, kumare, grah itd. tudi novi krompir se dobi po 10 D kg.

— MARIBORSKE VESTI. — Priprave za sprejem judenburških žrtve. V Mariboru se delajo velike priprave za sprejem Judenburških žrtve in Endlicherja. Gosp. župan Grčar je v ponedeljek popoldne povabil v mestno posvetovalnico zastopnike vseh društev k posvetovalnici radi določitve sprejema. Vabili so se odzvala poleg kulturnih tudi razna druga društva. Tehnični del prireditve se poveri arhitektu mestnega stavbnega urada g. Schellu. Dotični vlak prispe v Maribor dne 30. maja zvečer, oziroma drugo jutro. Sprejem na glavnem kolodvoru je določen za 31. maja ob 16. uri. — Veletrgovski kolobar. V torek popoldne se je v Mariboru videl velik solčni kolobar, ki je bil samo na spodnjem koncu pretrgan. Taki pri luni sicer neredke prikazni so pri solncu zelo redke.

— Fatalno naključje. Neki znani Nesmečar na ulici tri moške. Prepričan, da so Orjunski, jih pozdravi z izgovorom, da je tudi on prijatelj Orjuna. A kako je bil presenečen ko zadeni Orjunski lopnejo po njem in ga dobro premakastijo. Čim bolj je zatrdel, da je prijatelj Orjuna, tem bolj so ga premakastili. Izkazalo se je namreč, da so spadali dotičniki k — Zebotovi Orjunu. — Iz verske blaznosti. V ponedeljek popoldne okrog 21. se je v Mariboru v mali ulici Pod mostom izvršil žalosten akt izbruh verske blaznosti. Zbog, služkinja Jagodič, je po tem, ko je dal časa vpliti pri odprtem oknu ter na naslov raznih, tudi uglednih duhovnikov izbruhnila strašno obdolžitve, sklopla iz preveč nadziranja na tla. Nesrečnica je imela pri tem padcu čudovito srečo. Dočim so ljudje mislili, da se je ubila, se je pobila le na nogah in niti tu ne posebno nevarno. Ko je zagledala državnega redarja, ga je pozdravljala kot svojega odrešenika, do katerega ima še edino zaupanje, vsem drugim ne veruje nič več, najmanj pa duhovnikom. Da ima do policije zaupanje, v tem tiči globlji vzrok. Nesrečnica je namreč že dolgo časa dolžila ne samo mlade kaplane, nego tudi starejše duhovne gospode nemoralnih dejanj. Imela je radi tega že mnogo sitnosti. Ker se je drugače niso mogli ubraniti, so se zatekli k policijskemu komisariatu. Tam so jim objuvali, da napravijo na poseben način red. Povabili so jo na policijo in se delali, kakor da bi ji vse verjeli ter ji naročili, naj ne piše o svojih opazovanjih prav nikomur drugemu, nego samo policijskemu nadsvetniku, kateremu naj vse podrobno opiše. Na ta način so imeli duhovniki res nekaj časa mir. Nesrečnica je svoje obdolžitve bruhala v dolgovestnih pisnih na pol. nadsvetnika, kateremu je vse podrobno opisavala svoja opazovanja o stvarih seveda, ki se niso nikoli izvršile in ki so obstajale samo v njeni glavi. To se je konstatiralo že iz obdolžitve samih, ker je Jagodič obdolževala duhovnike tudi o stvarih, ki naj bi se bile zgodile v cerkvi, kar na oltarju. Do prihoda misijonarjev iz Ljubljane, ki pridigujejo v stolni cerkvi pri smarnicah, so imeli preganjeni duhovniki mir pred njo. V tem času je nesrečnica pridno zahajala k tem misijonskim pridigam. V nedeljo se je nahajala ves dan v cerkvi. Da so ji rojile te misijonske pridige posebno po glavi, to se da sklepati iz njenih očitnih pred obupnim skokom iz okna, ko je rekla, da je upala, da se v njenih pisnih omenjeni gospodje vsaj sedaj poboljšajo, ko morajo slišati tako lepe pridige, ampak, kakor je videla, tudi to nič ne pomaga. To jo je bajne gnalo do skrajnega obupa. Ko je nesrečnica storila svoj obupni čin, se je pokazalo, kako žalostne razmere vladajo v Mariboru glede preskrbe takih nesrečnikov. Zblaznelih noče namreč nihče sprejeti. Ne bolnica, ne policija, ne mestna občina, in seveda še manj drugi ljudje. Tu je že skrajni čas, da vlada napravi konec tem nečloveškim razmeram.

— Kam jadrano? Ako človek zasleduje ljubljanske razmere, katere se godijo pod sedanjim vodstvom, mora naravnost — zblazneti! Draginja narašča vsako uro, davki se zvišujejo in izkoriščanje eden — drugega je tako, da si človek ne more niti v sanjah misliti. Magistratni očetje razpisajo sto in stotilijone iz žepov ubogih davkoplačevalcev, toda da bi se ukrenilo kaj koristnega, na to ni pod sedanjimi vladajočimi krogi niti najmanjše misli. Ravno sedaj je došla magistratna naredba na vse gg. zdravnike, da morajo isti računati vsako ordinacijo po 230 kron. Dosedaj je stala ista po 80 kron. Magistrat upošteva to zvišanje s tem, da so se tudi draginske doklade zvišale. Toda v resnici so se zvišale samo mestnim uslužbencem in te iz sredstev od vseh davkoplačevalcev. Ubogo ljudstvo, kaj naj sedaj isto stori? Ali naj živi, ali naj umrje od gladi? Živeti ni možno, ker ni denarnih sredstev za to. Človek ne sme biti bolan, ker so zdravniki in zdravnica tako draga. Umreti pa tudi ne kaže, ker so zopet pogrebi na vso moč dragi! Magistratni močnici pa ne store najmanj v odpomoč bednemu občinstvu! Torej svetujte nam, kaj hočemo storiti, da si ohranimo življenje? Mislimo, da je najbolje, da gremo krast, ker potem nam bode vsaj vlada preskrbel vse — brezplačno. Takrat nas bode takoj uslišala, brez vsakih nadaljnjih naših prošelj. — Meščani!

— Spominška plošča poštumnim uslužbencem. Ministrstvo je z odlokom št. 18.032 od 20. marca t. l. odobrilo predlog generalnega direktorja, da se v zvezi spominška plošča uslužbencem poštne in brzojavne stroke, ki so poginili v svetovni vojni. Člani sveta so predlog soglasno sprejeli, da bi se v ministrstvu na očitnem mestu v notranjih prostorih postavila ena ali dve marmornati plošči, na kateri bi bil s glatimi črkami tale napis: »Za domovino zaslužnim uslužbencem poštne in brzojavne in telefonske stroke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.« Na teh ploščah naj bi bila v abecednem redu imena: 1.) vseh tistih, ki so poginili v bojih od 1912—1920 leta, 2.) vseh tistih, ki so umrli za dobljenimi ranami ali za boleznimi in zaradi vojnih naporov, 3.) vseh tistih, ki so za okupacije izgubili zaradi svojega domovinskega vedenja, 4.) vseh tistih, ki so

umrli v ujetništvu ali sovražnih taborih kakor interniranci, 5.) vseh tistih Srbov, Hrvatov in Slovencev poštumnih uslužbencev, ki so kot dobrovoljci pomirili ali izgnili na solunski fronti ali ki so kot vojni ubežniki stopili v vrste katerekoli zavezniške armade v vojnem času in tam našli smrt ali pomirili za ranami ali pa po ječah prejšnje avstro-ogrške monarhije; 6.) naposled vseh onih, ki so še živi ali zaradi dobljenih ran popolni invalidi. Na omenjeni plošči so stalo v zlatih črkah 1. krstno ime, začete črke očetovega imena in pa priimek; službeni značaj v katerem je kdo umrl ali bil ranjen tako močno, da so ga smatrali za popolnega invalida; 3.) kje in kdaj je umrl in v katerem vojaškem činu.

— U. Bohinja nam pišejo: Vojaško pokopališče v Ukancih pri Zlatorogu se je tudi letos uredilo in oplešalo. Dobri ljudje v Bohinju so v to svrhu darovali 400 dinarjev. Iskrena jim hvala! — Hanzlovski.

— Telesno zaprtje. Spricavala bolnica usmiljenih bratov na Dunaju svedoči, da se gredica »Franz - Josef« tudi pri najbolj trdovratnih slučajih rabi z uspešnim uspehom.

— V hotelu Tivoli danes popoldne od 4. do 8. ure koncert. Godba dravske divizije. Vstopnina prosta.

— Hočeš, nočeš, moraš uvideti, da se »Pekatele« ceneje od drugih testenin, ker se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje.

— Kavarna »Restavracija« na Strelišču pod Rožnikom ob Večni poti dne 31. maja vrni koncert. Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina prosta.

— Kavarna Jadran Turistiški trg 6. dnevno koncert damske kapele. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina prosta.

— Kino Tivoli. »Otroci teme«. Filmska umetnost je dosegla s tem filmom višek svoje kariere. To izvanredno delo, katerega I. del »Mož brez imena« se predvaja prvič jutri v četrtek, je doseglo svetovni trum ter nam v diametralnih nasprotjih prikazuje v socialni luči bajno in razkošno bogastvo, globoko revščino, silaj luksuzne kabine in zločinsko atmosfero v kurilnici ladje. Prekrasni so motivi in originalni posnetki iz Rima, Benetk, Neaplja itd. V filmu sodelujejo največji nemški filmski umetniki in filmske zvezde. Tehnično nenadkriljiv, režijsko in vsebinsko na višini, je film vsakakor velika izvanrednost!

— Kino Matica naznanja cenjenemu občinstvu, da se kino vsled popolne tehnične preureditve začasno zapre. O zopetni otvoritvi kina bode objavljeno v vseh slovenskih dnevnih in časopisih. Upravni svet kina Matica.

— Veljčan Bešter je izlozil nove slike. Slike so dokaz, da je g. Bešter fotograf-umetnik, ki res ume dati sliko izraz notranjosti in najde lepo naravno pozicijo. Zolimo mu, da v tem stremljenju po najboljšem ne opeša in izstavi zopet kmalu kaj novega.

— Čevlje kupujte od domačih tovarnov. Tvrde Peter Kozina & Ko. z znamko »Peko«, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

— Polonočnice smo danes priložili vsem našim naročnikom, katerim je potekla naročba koncem maja ali jim poteče prve dneve junija t. l. Prosimo pravočasno obnovo, da jim pošiljanje ne zastane.

Borzna poročila.

Dinar notira v Curihu 6.—
— Zagreb, 30. maja (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 16.625, 16.70, Pariz 6.—, 6.075, London 425.—, 426.—, Berlin 0.15, 0.155, Dunaj 0.13, 0.1325, Praga 2.75, 2.76, Trst 4.36, 4.38, Newyork 91.—, 91.75, Budimpešta 1.65, 1.72, Valute: dolar 89.50, 90.50, lira 4.28, 4.30.
— Curih, 30. maja. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6.—, Berlin 0.0091, Amsterdam 216.80, Newyork 5.5425, London 25.61, Pariz 36.54, Milan 26.42, Praga 16.53, Budimpešta 0.105, Varšava 0.0097, Dunaj 0.007825, avstr. žig. kro. ne 0.007825, Sofija 5.60.

Darila.

— Za Borštnik-Verovškov nagrobni spomenik so darovali: po 100 Din J. Premelj, g. I. C. Mayer, po 50 Din: gg. Kozina, J. Korencan; po 30 Din: gg. I. Florjančič, J. Predovič, J. Bonač sin, I. Barešič, G. Piccoli, neimenovani Trbovci; po 25 Din: gg. D. V. Moro, Gregorec & Verlič, M. Kasal, brata Moskovici, Snaj & Modic; po 20 Din: gg. I. Ketta, R. Bunc, Zalta & Žitlič, I. Derenda, J. I. Brakovič, I. Killer, A. Pesek, P. Golia; po 10 Din: podružnica Jugosl. knjigarne, »Splošna gospodarska združba« »Adria«, gg. I. Vidic, A. Kriševič, F. Delak, I. Grobelnik, I. Podkrajšek, M. Götzl, kap. Abramovič, A. Babka, B. Kobal, J. Sever, J. Urbančič, F. Mencinger, B. Šturm, J. Ložar, S. Povše, I. Meserko, J. Malenšek, V. Žužek. Tretji izkaz 7012 D. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Udrženje gled. igralcev. Cetrti izkaz.

Poizvedbe.

— Na Gradu se je našel zvezek o »Splošni glasbeni teoriji« z imenom A. L. Lastnica za dob nazaj v uredništvu Slov. Naroda. (Dopolnilo).
— Pošten najditelj. Zgubljeno demantno broš, objavljeno v nedeljski številki, je našel g. Ivan Perdan, kontrolor občinskega davka, in jo oddal lastnici v Komenskega ulici. Za njegovo poštenost iskrena hvala!

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

Vozni red južne železnice.

Odhodi in prihodi vlakov, Ljubljana, glavni kolodvor.

(Veljavno s 1. junijem 1923.)

Odhodi:

Brz	vlak	ob	0 ur	32 min	do
potniški		5	24		Dunaja, (Zagreb, Beograd, Budimpešta)
potniški		5	28		Trsta, (Opatija, Benetke)
potniški		5	50		Maribor, (Zagreb, Kotoribe)
S. O. E.		6	15		Trsta
mešani		7	52		Zagreb, Beograda, Bukarešte, Carigrada
potniški		7	52		Vrhnika
potniški		12	02		Maribor
potniški		12	05		Dunaja, Praga
potniški		12	10		Trsta
mešani		13	25		Dunaja, Zagreb, Kotoribe
potniški		13	25		Vrhnika
potniški		14	15		Zidanega mosta
potniški		14	30		Trsta
potniški		16	55		Trsta
potniški		17	55		Zagreb, Beograda
mešani		18	40		Zagreb, Maribor, Čakovca
potniški		19	30		Vrhnika
O. S. E.		22	20		Trsta, Pariza
mešani		22	30		Vrhnika, vozi samo ob nedeljah in praznikih od 1. VI. do 30. IX. 1923.
potniški		23	52		Dunaja, Zagreb.

Prihodi:

Brz	vlak	ob	0 ur	17 min	iz
potniški		4	04		Trsta
potniški		5	12		Dunaja, Kotoribe, Zagreb
S. O. E.		5	40		Dunaja, Budimpešte
mešani		6	40		Pariza, Trsta
potniški		7	40		Vrhnika
potniški		7	32		Rekeka
potniški		10	13		Zidanega mosta
mešani		10	30		Zagreb, Zidanega mosta, (Maribor, Čakovca)
potniški		10	42		Vrhnika
potniški		10	56		Beograda, Zagreb
potniški		11	50		Trsta
potniški		14	—		Dunaja, (Maribor, Kotoribe, Zagreb)
potniški		16	41		Trsta
mešani		17	40		Dunaja, Praga, Zagreb
potniški		18	21		Vrhnika
mešani		21	15		Maribor, Zagreb
potniški		21	37		Vrhnika, vozi samo ob nedeljah in praznikih od 1. VI. do 30. IX. 1923.
O. S. E.		21	58		Maribor, (Kotoribe, Zagreb)
potniški		22	36		Carigrada, Bukarešte, Zagreb
potniški		22	36		Trsta.

Dani:

Nasvet onim, ki se selijo.

Kdor se je majnika leta 1912. selil, se gotovo spominja tedanjega neprestanega deževja. Vse nebeske zatvornice so bile odprte in so dan dan bruhalo vodo nad uboge selence. Med te nesrečneže sem našel tudi jaz, Ljubljanski postreški-komisarji in špedicijska podjetja, Balkan, Uher, Ranzinger, Krapež so bili preobloženi z naročili in niso mogli ustreči vsem selencem. Tisto leto se je namreč selila cela Ljubljana. Ulice in ceste so bile naložene z vozovi in vozički ter z raznovrstnim domačim pohištvo. Na vogalih si se komaj utegnili tzoogniti vsem tem ropotijam. Tam je otroče sedelo v kopalni banji na visoko obloženo vozu, tu je mati porivala kolca, matovorena s kopico dojenčkov. Preobloženim vozovom so se odpenjala koleca. Povsod vpitje in trušč, vmes pa neumljeni dež, ki je močil ljudi do kože. Znanemu slovenskemu pisatelju Haderlapu je bila selitev lažja kakor meni. Srečal sem ga nekako rano v jutro, ko se je selil v Langerjevo ulico in sicer kar sam. Pod pazduho je nosil nekaj knjig, v roki petroleiko, fajfo in ovrtnik. S seboj je imel vso premičnino. Jaz pa sem razpolagal s tremi sobami, z lepim pohištvo in s precejšnjo garderobo. Selitev mi je torej opravičeno delala

velike skrbi. Prve dni majnika sem se tolažil, da se bodo najprej selili tisti, ki se imajo najbolj mudi. Drugi sem računjal, da bo dež končno pojenjal. Prvi bodo prevažali pač nervozni in nestrpni in pa ženske, katerim zadaja selitev neobičajne skrbi in trude. Može so prenerodni, da bi ženskam stali ob strani in jim pomagali. Saj niti svojih pisalnih miz ne pospravljajo. Kaj še da bi se spravili na krompir v kleti ali pod streho in ga prenašali v prvo ali drugo nadstropje. Moj prijatelj je preselil svojo soprogo na Bled. Podvizal se je in razvrščal svoje drobnarije na dno velike košare. Na drobnarijo pa je spravil ostalo perilo in oode. Ker se pa košara ni dala z lahka zaključiti, sta z ženo tako dolgo pritiskala, dokler nista na Bledu ugotovila, da so se med vožnjo vse te drobnarije izpremenile v čepinje. Kaj vse ljubezen strli! Jaz pa, ki sem bil potrpežljivega značaja sem previdno pospravil, kar je bilo drobnega, kuhinjskega orodja tudi nisem imel in doma nisem kuhal, ker sem bil takrat še popoln samec. Predzadnji dan pred selitvijo pridem zvečer premočen do kože domov ter zakurim peč. Ker je bilo zelo hladno, sem podkuril do zadnje brikete, da bi je ne prevažal. Prižgal sem smodko, štiri petroleike in štiri sveče, da poslednjič silajno razsvetlim svoje sobe. V takem razpoloženju sem korakal iz sobe v sobo in koval načrte za preselitev. Hipoma se mi je po-

avetilo v glavi: ga že imam! Stojen načrt! Z mirnim srcem zlezem pod oode. Drugo jutro potrkva nekdo na moja vrata. Komaj sem se umil, sem razdrznil zaklata: »Noster!« ter pograbil za hlače, da jih oblečem. Toda v tistem trenutku sem se zagledal svojo hišno gospodinjino. Z enim skokom sem bil za mizo. Hišna gospodinja je bila znana ljubljanska nemškarica plus stara frilla. »Kospot Tanilo, kaj se pa pote preselili!« »Kaj Vam mar, ti zakličem!« »Jest jih bam mogla toložirat« ter se s temi besedami vsede na stol, ki ga nisem niti ponudil. Bila sva sicer dobra prijateljica in marsikaj sva se od srca smejala, kadar sva se zabavala. Toda v tem slučaju sva bila kvit. V rokah sem držal svoje hlače in najraje bi jih bil zagnal v njeno naročje. »Ta moja partija se danes priseli in morate vne.« Saj sam vendar ne morem prenašati pohištva. Ljudi in voznička ni mogče dobiti in vrhutega lije dež, sem nestrpno odgovoril. Sicer pa oprostite, da se oblečem. Tesno sem se stiskal za mizo, da ne bi žalil njenega deviškega čuta. Nisem bil babjeveren, toda stara babnica na vse-zgodaj, je pa le smola. Takrat smo namreč še lahko zbijali s hišnimi gospodinjami šale, danes pa se ti rogaajo že hišniki in stanovanjske komisije, ki določajo kam moraš položiti svojo trudo glavo. Nekemu mlademu mojemu prijatelju in uradniku je nakazala stanovanjska komisija prazno

sobo pri nekem najemniku. Izkazalo pa se je, da je soba lepo opremljena, dalje časa oddana in da v njej polaga svojo trudo glavico prav čedna kuharica, katero pa je najemnik stanovanja zamočil iz gotovega vzroka, ali pa ni hotel plačevati bolniške blaginje. In čemu, ko je devolka zdrava kakor riba v vodi. Moj prijatelj pa se ni dal z lahka odpraviti in je bil pripravljen deliti sobo za gotov čas s čednim bitjem. Seveda je najemnik in gospodar stanovanja protestiral proti pomisli mladega konkurenta. Padle so ostre besede, ki jih je ublažila šele ljubka kuharica s prijaznim posredovanjem med razkazanimi petelinji. Toda to mimogrede. Sedaj sem moral hitro izvesti svoj načrt selitve, katerega sem prejšnji večer zasnoval in ki je bil obenem še prav po ceni. Z dvemj trdimj surovim besedami sem odpravil babnico. V bližini svojega stanovanja sem imel vse mogoče obrtnike, katere sem izbral za izvedbo svojega selitvenega načrta. Tu je bil mlzar star znanec, ki je prevzel posteljo, omaro in pisalno mizo v prelikovanje: belo omaro in stolčke je odnesel gleskar, da jih prepleška, slike in ogledalo je prevzel zlatar, divan in fotelje tapetnik, itd. Vsi so radevolje z veliko uslužnostjo sprejemali moja naročila ter mi obetali, da jih tekom 8 dni dogotovijo. Vse pohištvo so sami odpejali, ostanek in garderobo pa so prevzeli gledališki delavci na kulisnih vozo-

vih. Bil sem zelo srečen, da sem izvedel svoj načrt in še nebo je postalo dobro volje. Srečano se je zasmajalo sonce, ko so delavci nakladali in odnašali mojo robo. Tak je moj nasvet posnemajte ga!

ANTOMOBILE
TOVORNE
OSEBNE
RABLJENE
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ-KRED-8.

FOZORI FOZORI

Javna dražba.

V skladišču špedicijske fvrške R. RANZINGER, se bo od 5. junija 1923, 9. ure dalje prodajalo na javni dražbi različno pohištvo, več novih in rabljenih moških in ženskih oblek, perila, čevljev, sukna, svile, nogavic in drugo, nadalje kava, sladkor, čaj in mast. 5648

Koncertne citre

PRODAM. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5647

Zamenjam stanovanje

z dvema sobama in pritliklami v sredini mesta za večje s 3 do 4 sobami in pritliklami v star ali novi hiši ter dam primerno nagrado. — Ponudbe pod »Mirna stranka/5646« na upravo »Slov. Naroda«.

Ugodna prilika!

PRODAM radi selitve pol ure hoda od Ljubljane oddaljeno POSESTVO s 4000 m² zemlje, ki obstoji iz velike hiše, 600 m² zadržane plošve, moderne lečnice, več sob, delavnice za prekajevanje mesa, klavnice, velike zidane šupe, obokane kleti; električna razsvetljava, na zelo mestno industrijo, zalogo piva, ter za vsako obrt ali trgovino, vse v najboljšem stanju. — Sedaj je v hiši mesarska obrt s tedensko klajo 5 do 6 goved. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 5641

Mesarskega obrta

pri poštenih ljudeh SE ZELI IZUCITI 14letni deček; tudi izven Ljubljane. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5631

Hišo z gostilno

in TRGOVINO PRODAM TAKOJ. Cena 900.000 kron. Pisemne ponudbe pod »Ljubljana/5638« na upravo »Slov. Naroda«.

Pohištvo za spalnico

(eno sobo) PRODAM radi pomanjkanja prostora pod zelo ugodnimi pogoji. — Sprejme se od gospododov perilo za pranje in likanje, event. od boljše družine. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5649

Zahvala

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja ob smrti naše iskreno ljubljene mame, odnosno stare mame, tašče in tete, gospe

Katarine Hariševe

izrekamo najprišrečnejšo zahvalo vsem darovalcem prekrasnih vencov, cvetja, nadalje g. dr. Iv. Hoglerju in preč. g. p. Angeliku za mnogobrojne obiske, kakor tudi vsem, ki so spremili ljubljeno rajnico na njeni zadnji poti. Sv. maša zadušnica bo v sredo, dne 30. maja ob 7. zjutraj v frančiškanski cerkvi. Ljubljana, 29. maja 1923. Zahvaljoči ostali.

Iščem izurjeno šiviljo

za perilo in obleke za nam. — M. F., Poljanska cesta 77. 5636

Takoj se odda

SNAGNA SOBA z električno razsvetljavo, ter DOBRO DO-MAČO HRANO DVEMA SO-LIDNIMA GOSPODOMA. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 5612

Išče se ŠOFER

za osebnih in tovornih avto. Nastop čimprej. Prednost imajo oni, ki so položili izpit pred letom 1914. zanesljivi in trezni vozniki, ter dobri in samostojni monterji. — Ponudbe s sliko in navedbo plače na poštni predal 129, Ljubljana 1.

Korespondentinja

s trgovsko akademsko izobrazbo. ISČE SAMOSTOJNEGA MESTA. Govori in piše poleg slovenskega in srbohrvatskega jezika nemško, francosko in italijansko. Je strojeopiska in stenografinja. — Ponudbe pod Samostojna moč/5643 na upravo »Slov. Naroda«.

Ženitna ponudba.

Višji državni uradnik, bivši kapetan, 45 let star, prijetne zunanosti, plemenitega značaja, zdrav in krepak, po vojni sodnjak ločen, brez vsakih obveznosti napram bivši ženi, ima lastno pohištvo ter udobno stanovanje v lepem mestu Slovenije, želi v svrhu ženitve znanja s simpatično damo s primernim premoženjem. Prevarane imajo prednost. Diskrecija žestno zadržana. Dopisi pod »Višji urad« na anonimno pisarno Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 15. 5301

PRODA SE

nova kuhinjska oprema sestojeca iz 75 komadov. — Poizve se na Glincih št. 251 pri Ljubljani. 5629

Lepo posestvo

blizu državne ceste, oddaljeno eno uro in pol od Novega mesta, NAPROMAJ. — Vprašanja z namakami za odgovor je poslati na: Urban Horvat, knjigar, Novo mesto. 5627

Stanovanje išče

ZA TAKOJ pri dobri družini BOLJŠA MLADA ŠIVILJA. — Poleg tega, da plačuje stanovanje, je pripravljena dotični družini, ki jo sprejme, šivati brez plačno. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5640

Kupim vilo

(HIŠO Z LEPIM VRTOM) v Ljubljani. Bledu ali drugem prijaznem kraju. — Ponudbe z natanko oznako kraja, stanja in velikosti hiše in vrta, kakor tudi cene na upravo »Slov. Naroda« pod »Gotovina/5632«.

bi rad oddal za vajenca

(enega, 16 let starega, za električnika ali mehanika, druga, 15 let starega, v trgovino z mešanim blagom) samo k boljši strogi rodbini. — Cettolo, Ljubljana, Hrvatska. 5639

Ugodna prilika!

Radi pomanjkanja prostora PRODAM VEČ SPALNIC IZ TRDEGA IN MEHKEGA LESA po priznani nizkih cenah. Matija Andlovic, mizarstvo, založnik pohištva, Vidovdanska cesta 6 (preje Radeckega ceste). 5630

Dvonadstropna hiša

z vrtom v Zagrebu, SE ZAME-NJA s hišo z vrtom v Mariboru. — Pojasnila daje Skerbine, Vransko. 5633

Malo rabljen frak

ali SMOKING OBLEKA za srednjo postav (št. 48) SE TAKOJ KUPLI. — Ponudbe pod »Frak/5650« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Vizitke in kuverte

priporoča Narodna tiskarna v Ljubljani.

Plačilna natakaraica,

izveščana, boljša, ISČE SLUŽBE ZA TAKOJ; gre tudi izven Ljubljane. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Erika/5642«.

Starejša boljše dama

želi uveljaviti svoje jezikovno znanje. Govori perfektno angleški, francoski, italijanski in nemški; gre čez poletje brez plačno na deželo. — Ponudbe pod »Poletje/5634« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Mlad ekonom,

energičen, z dosluženim vojaškim redom, ŽELI PREMENITI SEDANJE MESTO; najraje k večjemu objektu, ki je združeno s kakšnim podjetjem. — Ponudbe pod Ekonom/5645 na upravo »Slov. Naroda«.

Pravkar je izšla NOVA KNJIGA

KAVER MEŠKO:

Naše življenje

Cena brošurani knjigi Din 18.— po pošti Din 21.—, vezani Din 25.— po pošti Din 28.—.

Narodna knjigarna v Ljubljani, Prešernova ulica 7.

BERSON

Berson je in ostane najboljša kožna znamka. Varnije čevlje, cenejši in trpežnejši je od vsakega. Od vašega čevljarja zahtevajte, da vam priredi Berson gumi podpetnike in gumi podplate.

Albina Bogataj

Izdelovalnica perila, Židovska ulica 1, II. nadst. izdeluje vsakovrstno perilo za dame in gospode po nizkih cenah, ter prevzema naročila oprem za neveste. Strojno vsivanje motivov in čipk. Srajce za gospode — po meri — 4329

Josip Petelinc

LJUBLJANA, Su. Petra nasip 7.

Priporočamo na veliko in malo galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumbe, čipke, vezenino, sprehajalne palice, kravate, srajce, čevljarske in krojaške potrebščine. Najnižje cene. Postrežba točna.

„Triglav“

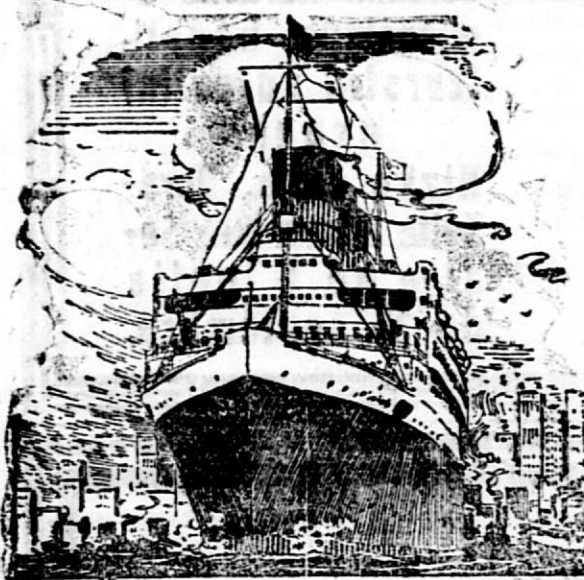
tovarna perila, Ljubljana, Kolodvorska ulica 3 sprajmo

krojitelja ali krojiteljico (Zuschneider). Odra se samo na prvovrstno moč. Nastop 15. julija, eventualno takoj. 5481

Zaklopni stoli, klopi in mize.

Rožmanec & Komp. LJUBLJANA, Mirje 4.

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE, FRANCOŠKA LINIJA

HAVRE - NEWYORK

Najkrajša linija, samo 6 dni čez morje. Glavno zastopstvo Slavenska banka d. d., Zagreb. Vozne listke in tovarne pojasnila daje zastopnik.

IVAN KRAKER, LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA ŠTEV. 41

„Color“, najboljša, neškodljiva BARVA ZA LASE. Glavna zaloga drogerija A. KANC, Ljubljana. — Razpošilja tudi po pošti. 2922

NOVOSTI

za damske kostume v največji izbiri pri A. & E. SKABERNE Ljubljana, Mestni trg 10

Športne, vojaške in železničarske čepice

Izdeluje P. Samko, krznar Križevniška ulica 7. 2712

Dvokolesa, motorji, OTROŠKI VOZICKI, SIVALNI STROJI, PNEUMATIKA NA DEBELO IN DROBNO POCENI

TRIBUNA, tovarna dvokoles, otroških vozikov in delov. Ljubljana, Karlovska c. 4. 3611

Pisalni stroji, potrebščine mehanična delavnica (popravljalnica)

L. KARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6-L

Trboveljski premog in drva

stalo v zalogi vsako množino. Družba ILIRIJA LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8. Telefon 220. 2243

Trstje za stropne

izdelujem z najmodernejšimi stroji in iz najboljšega materiala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji dnevni ceni

I. Jugoslovanska tovarna Bakalu JOS. R. PUH, LJUBLJANA, Gradaška ul. 22. Tel. 531.

Poznani Marinerjevi „šumeči“

B(rause)

limonadni praški kakor tudi vse vrste bombonov, keksov, čokolade, vafelnov za sladoled itd. se dobi vedno v veliki izbiri pri trdki

Josip Vitek Ljubljana, Krekov trg 3. (zraven Mestnega doma.) Na debelo. Zahtevajte cenik! 5609

Tvrška Franc Hoav. Souvan ustanovljena leta 1835

otvori prve dni junija svojo na novo zgrajeno in znatno razširjeno detajno trgovino v lastni hiši na Mestnem trgu številka 24.

Tvrška si dovoljuje pripomniti, da bo ob tej priliki prodajala prvi mesec po znatno znižanih cenah, na kar cenjeno občinstvo prav posebno opozarja.

Ljubljana, dne 26. maja 1923.

Različno kopalno perilo za dame in gospode!

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA, MESTNI TRG 10.

O. BERNATOVIČ

LJUBLJANA

5 MESTNI TRG 5

STEZNIKE

(moderce)

po životni meri priporoča

Ana Hutter

Dunajska cesta 6-II

poleg lekarn Piccoli.

Zastopstvo

Standard Oil Comp. of Jugoslavia

Strojna olja vseh vrst
Cilindrova olja
Auto olja v puntah in sodih
Plinov olje v železnih sodih in cisternah
Tovarna mast v sodih od 50—200 kg
Kolomaz za žel. vozičke v sodih od 25—200 kg
Benzol v železnih sodih
Motoloid à la Klingerit
Gum. mašilke vedno na zalogi.

A. Lampret,

Ljubljana

Krekov trg 10. Tel. 247.

Zdravo, suho seno nadalje

oves, koruzo, otrobe

pšenično moko in druge mlevske izdelke oddaja najceneje tvrška

A. VOLK, LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA ŠTEV. 24.

Preselitev trgovine!

ANTON ŠKOF, Ernest Jevnikarjev nasl.

vljudno svoje cenjene odjemalce obvešča, da je svojo trgovino z Dunajske ceste št. 6 preselil

Pred škofijo št. 16

in prosi tudi v novem lokalu obilnega obiska.

„Svetla“

Telefon št. 588

d. d. LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2

HILŠERJEVA UL 5

PODRUZNICE:

DUNAJSKA C. 20

MESTNI TRG 25

Maribor

Zagreb

Beograd

Tovarniška zaloga polnogumastih obrobov, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago

stiskalnice za montiranje polnogumastih obrobov.

Velika zaloga elektro-materijala

Zastopstvo svetovnih tovar.

Solidna in točna postrežba.

Cene brez konkurence.

